

**Social- og
Boligstyrelsen**

**Bilagsrapport for under-
søgelsen på det speciali-
serede voksenområde**

Diagrampræsentation af alle
resultater fra undersøgelsen

april 2023

Viden til gavn

Rapporten er udarbejdet af
Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00

E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Udgivet april 2023
Download eller se rapporten på
www.sbst.dk

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse
af kilde.
Digital udgivelse: ISBN 978-87-94371-76-6

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Blok 1 – Organisatoriske fokusområder på det sociale område	5
1.1 En strategi for det sociale voksenområde	6
1.2 En forebyggende og mindre indgribende indsats	7
1.3 Sagsbehandling	8
1.4 Koordinering og samarbejde	9
1.4.1 Fagområder i kommunen	9
1.4.2 Tværkommunalt	10
1.4.3 Sektorer	10
1.4.4 Civilsamfund og lokale aktører	11
1.5 Kvalitet i indsats og metode	12
1.6 Indsats og metode: Tilbudsvifte	13
Blok 2 – Målgrupper og målgruppespecifikke fokusområder	14
Blok 2 – Målgruppespecifikke fokusområder	15
2.1 Identificering af målgruppen	15
2.2 Vækst i målgruppeomfang	16
2.3 En forebyggende og mindre indgribende indsats	17
2.4 Tilbud og indsatser	18
2.5 Samarbejde med borgeren	19
2.6 Samarbejde på tværs af kommunen	20
2.7 Samarbejde på tværs af sektorer	21
2.8 Kompetencer og viden hos fagprofessionelle	22
2.9 Arbejdet samlet set	23
Blok 2 – Målgrupper	24
2.10 Unge og voksne med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade	24
2.11 Unge og voksne med autismspektrumforstyrrelser	25
2.12 Unge og voksne med opmærksomhedsforstyrrelser	26
2.13 Unge og voksne med erhvervet hjerneskade	27
2.14 Unge og voksne med fysiske handicap	28
2.15 Unge og voksne med stofmisbrug	29
2.16 Unge og voksne i hjemløshed	30
2.17 Unge og voksne, der lever med vold i nære relationer	31
2.18 Unge og voksne med senfølger af seksuelle overgreb i barndommen eller ungdommen 32	
2.19 Unge og voksne socialt udsatte grønlandere	33

2.20	Unge og voksne i prostitution eller prostitutionslignende relationer	34
2.21	Unge og voksne med psykiske vanskeligheder og samtidig misbrug	35
2.22	Unge og voksne med flere komplekse problemstillinger, der skal håndteres samtidigt	36
2.23	Unge og voksne med selvskade og/eller spiseforstyrrelse.....	37
2.24	Unge og voksne i psykisk mistrivsel med risiko for at udvikle mere alvorlige vanskeligheder	38
2.25	Unge og voksne med psykiske vanskeligheder.....	39
2.26	Unge og voksne med svære psykiske vanskeligheder og hyppig kontakt til psykiatrien 40	
Blok 3 – Aktuelle temaer for 2022		41
Tema 1. Pårørende til voksne på det sociale område.....		42
Tema 2. Understøttelse af borgernes trivsel og sundhed på det sociale område.		43
Tema 3. Velfærdsteknologi i den sociale indsats.....		43
Tema 4. Stigende antal ældre blandt socialt udsatte og mennesker med kognitive handicap ...		44
Tema 5. Inddragelse af borgerens perspektiver		45
Tema 6. Stigende antal unge med psykisk sårbarhed, udsathed eller handicap		46
Tema 7. Den rehabiliterende tilgang på handicapområdet		47
Bilag 1 – Oversigt over målgrupper		48
Bilag 2 – Udfordringer samlet set for hvert af de organisatoriske fokusområder		49

Indledning

I denne rapport præsenteres resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen på voksenområdet samlet for alle deltagende kommuner. Undersøgelsen består af tre blokke, som hver omfatter en række fokusområder eller temaer, jf. boks 1.

Boks 1 – Indhold i spørgeskemaundersøgelsen på det specialiserede voksenområde	
	<p>Organisatoriske fokusområder omfatter arbejdet med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • en strategi for det specialiserede voksenområde • en forebyggende og mindre indgribende indsats • sagsbehandling • koordinering og samarbejde på tværs af fagområder i kommunen • koordinering og samarbejde på tværs af kommuner • koordinering og samarbejde mellem sektorer • koordinering og samarbejde med civilsamfund og andre aktører • indsats og metode: kvalitet i indsats og metode • indsats og metode: tilbudsvifte.
<p>De 16 målgrupper omfatter¹:</p> <ul style="list-style-type: none"> • unge og voksne med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade • unge og voksne med autismspektrumforstyrrelser • unge og voksne med opmærksomhedsforstyrrelser • unge og voksne med erhvervet hjerneskade • unge og voksne med fysiske handicap • unge og voksne med stofmisbrug • unge og voksne i hjemløshed • unge og voksne, der lever med vold i nære relationer • unge og voksne med senfølger af seksuelle overgreb i barndommen eller ungdommen • unge og voksne socialt udsatte grønlandere • unge og voksne i prostitution eller prostitutionlignende relationer • unge og voksne med psykiske vanskeligheder og samtidigt misbrug • unge og voksne med flere komplekse problemstillinger, der skal håndteres samtidigt • unge og voksne med selvskade og/eller spiseforstyrrelse • unge og voksne i psykisk mistrivsel med risiko for at udvikle mere alvorlige vanskeligheder • unge og voksne med psykiske vanskeligheder • unge og voksne med svære psykiske vanskeligheder og hyppig kontakt til behandlingspsykiatrien 	<p>Spørgsmål til hver målgruppe</p> <ul style="list-style-type: none"> • identificering • vækst i målgruppeomfang • en forebyggende og mindre indgribende indsats • tilbud og indsatser • samarbejde med borgere • samarbejde på tværs af kommunen om indsatser og tilbud • samarbejde med relevante sektorer om indsatser og tilbud • kompetencer og viden hos fagprofessionelle • udfordringer med målgruppen samlet set.
<p>2022</p> 	<p>Aktuelle temaer omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pårørende til voksne på det sociale område • understøttelse af borgernes trivsel og sundhed på det sociale område • velfærdsteknologi i den sociale indsats • stigende antal ældre blandt socialt udsatte og mennesker med kognitive handicap • inddragelse af borgerens perspektiver • stigende antal unge med psykisk sårbarhed, udsathed eller handicap • den rehabiliterende tilgang på handicapområdet.

85 pct. af landets kommuner har gennemført eller delvist gennemført spørgeskemaundersøgelsen. Tre af de 98 danske kommuner indgår ikke i undersøgelsen, da de på grund af forpligtende kommunale samarbejder ikke selv varetager udførelsen af opgaver på udvalgte områder, herunder det sociale område, jf. bekendtgørelse om revision af den kommunale og regionale inddeling og om forpligtende kommunale samarbejder.

¹ For nærmere beskrivelse af de specifikke målgrupper, se bilag 2.

Begrænsninger ved undersøgelsen

Rapporten giver et overordnet billede af, hvor kommunerne oplever udfordringer i arbejdet med socialt udsatte, personer med psykiske vanskeligheder og personer med handicap, men siger ikke noget om kvaliteten af det sociale arbejde eller borgeres eller andre aktørers oplevede udfordringer. Der kan ligeledes være udfordringer relateret til nogle af de mindre målgrupper, som ikke opleves som store for kommunerne, netop grundet målgruppens beskedne størrelse. Denne rapport kan derfor ikke give et udtømmende billede af udfordringer på det specialiserede børne- og ungeområde.

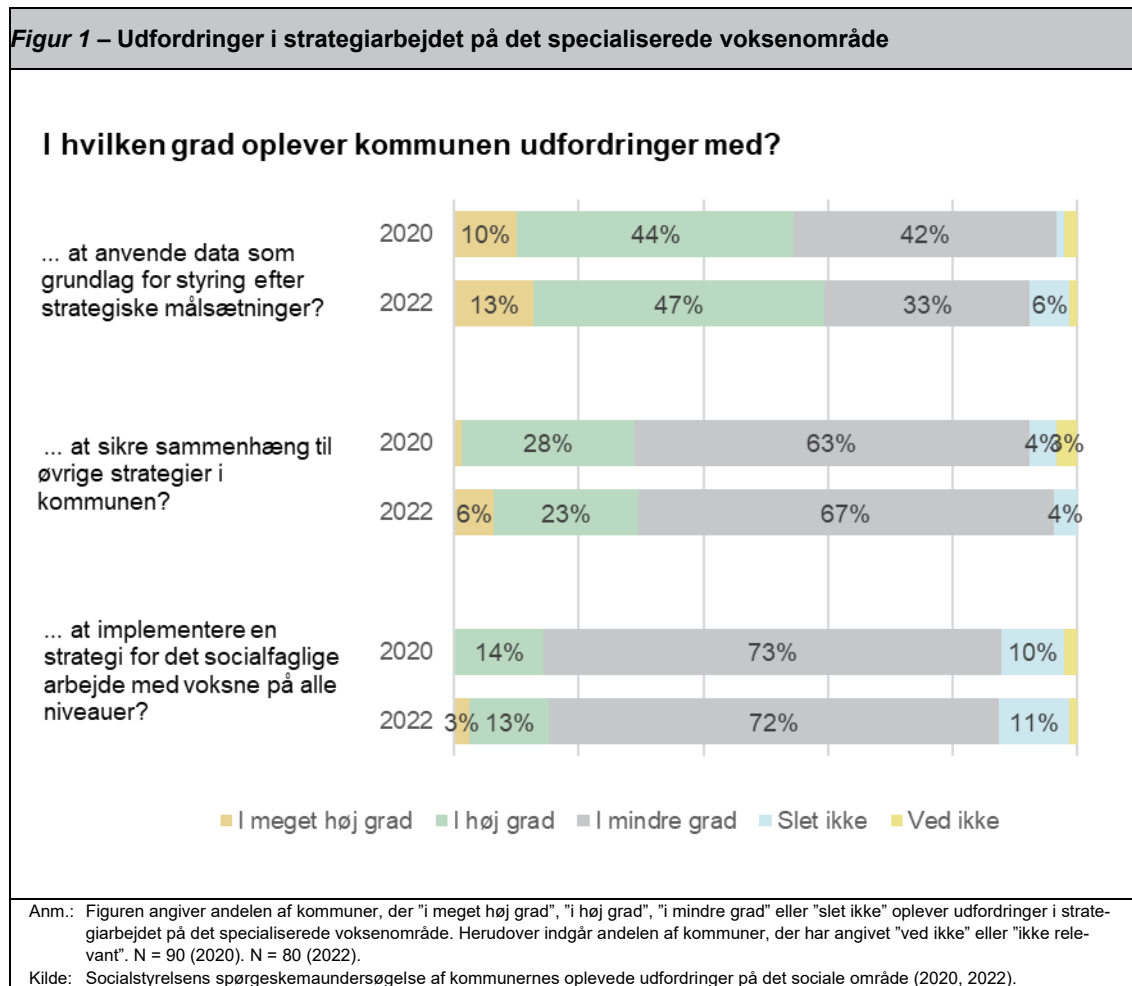
Blok 1 – Organisatoriske fokusområder på det sociale område

I dette afsnit præsenteres resultaterne fra første del af spørgeskemaundersøgelsen (blok 1). Denne del af undersøgelsen omfatter tværgående fokusområder om organisering, styring og kvalitet af arbejdet på det specialiserede voksenområde. De tværgående fokusområder omfatter arbejdet med:

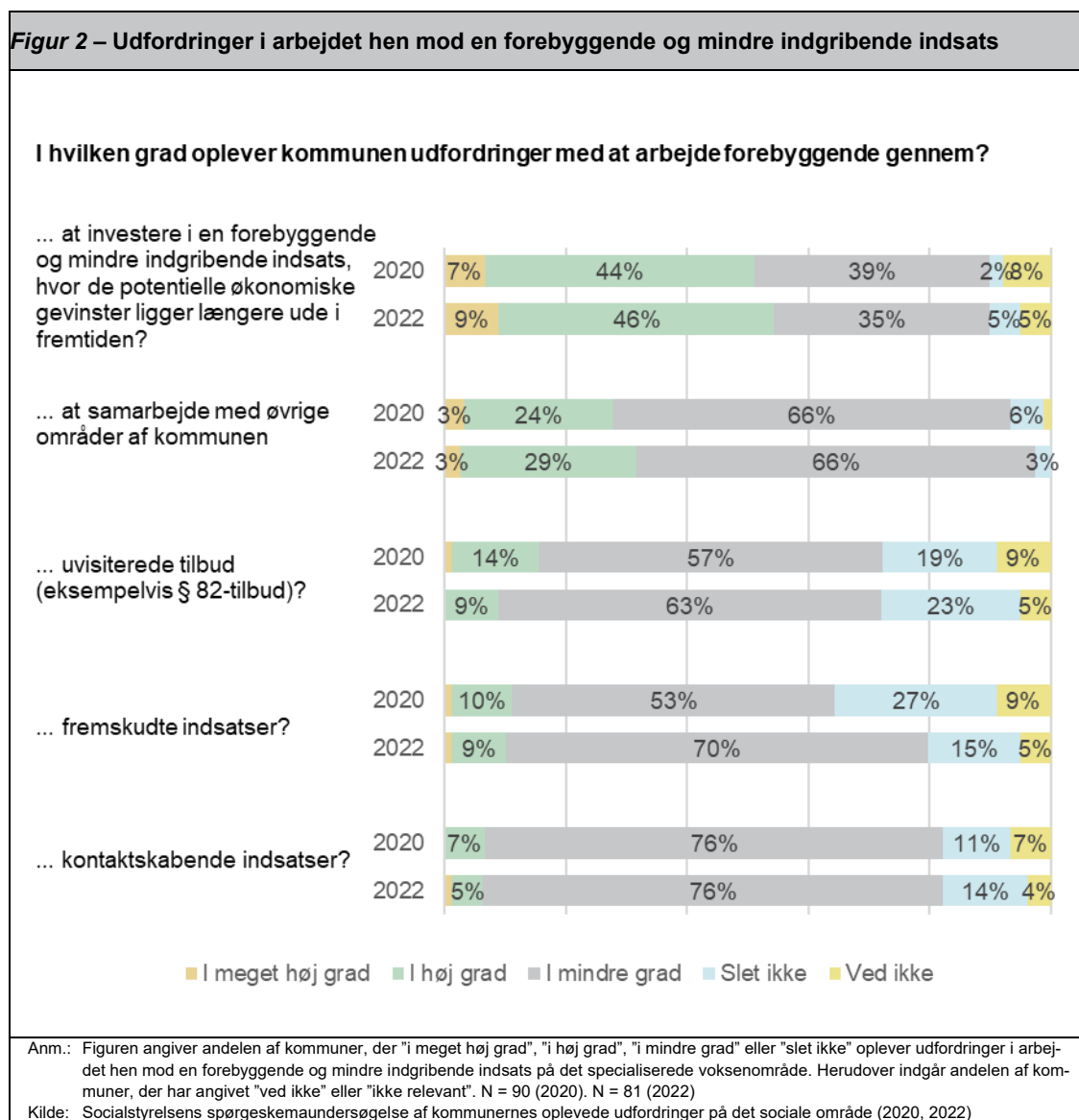
- en strategi for det specialiserede sociale område
- en forebyggende og mindre indgribende indsats
- sagsbehandling
- koordination og samarbejde med:
 - andre fagområder inden for kommunen
 - andre relevante kommuner
 - sektorer
 - civilsamfund og andre aktører
- indsats og metoder, herunder
 - kvalitet i indsats og metode
 - tilbudsvifte.

Resultaterne for hvert fokusområde præsenteres særskilt og i samme rækkefølge, som de optræder i spørgeskemaundersøgelsen.

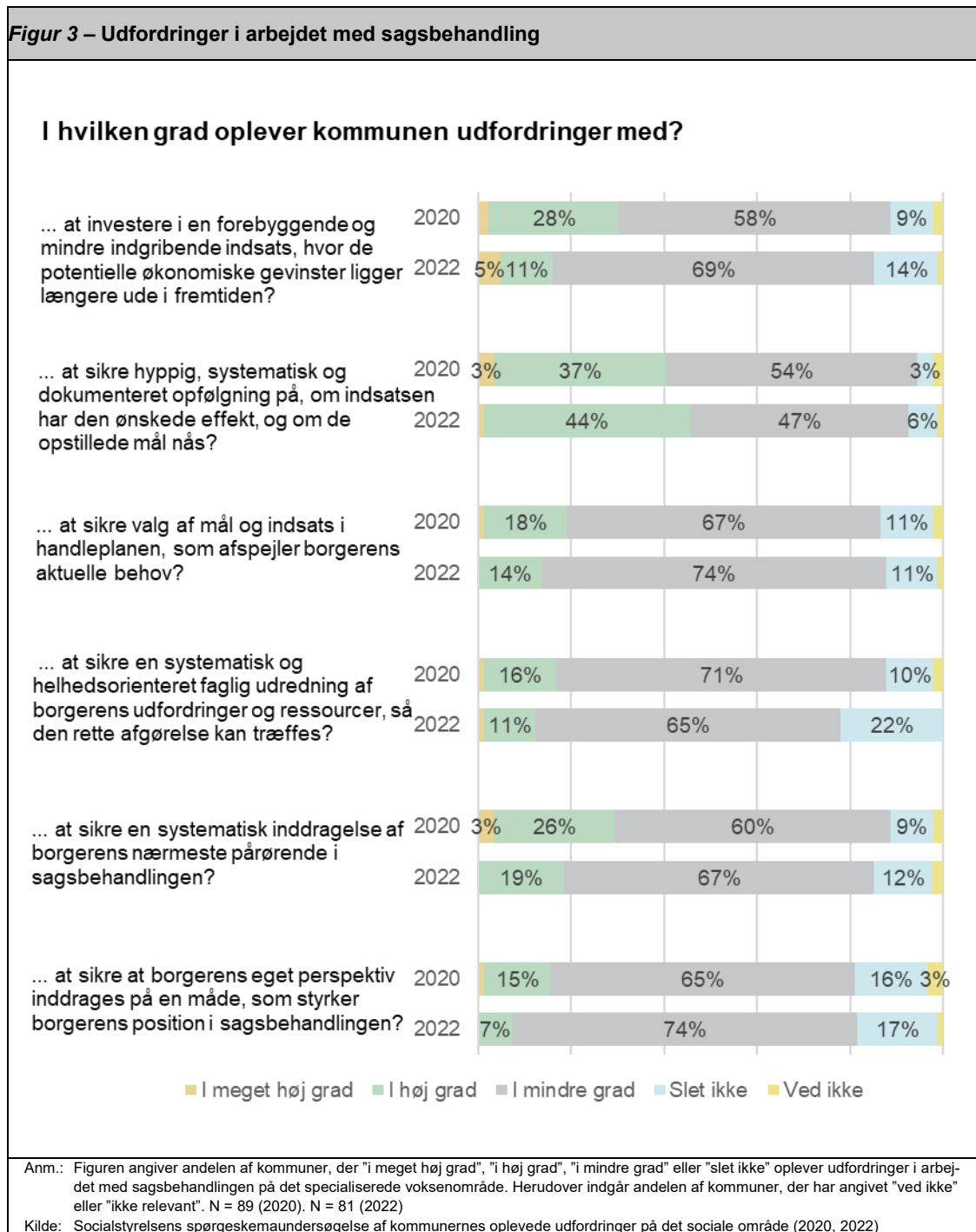
1.1 En strategi for det sociale voksenområde

1.2 En forebyggende og mindre indgribende indsats

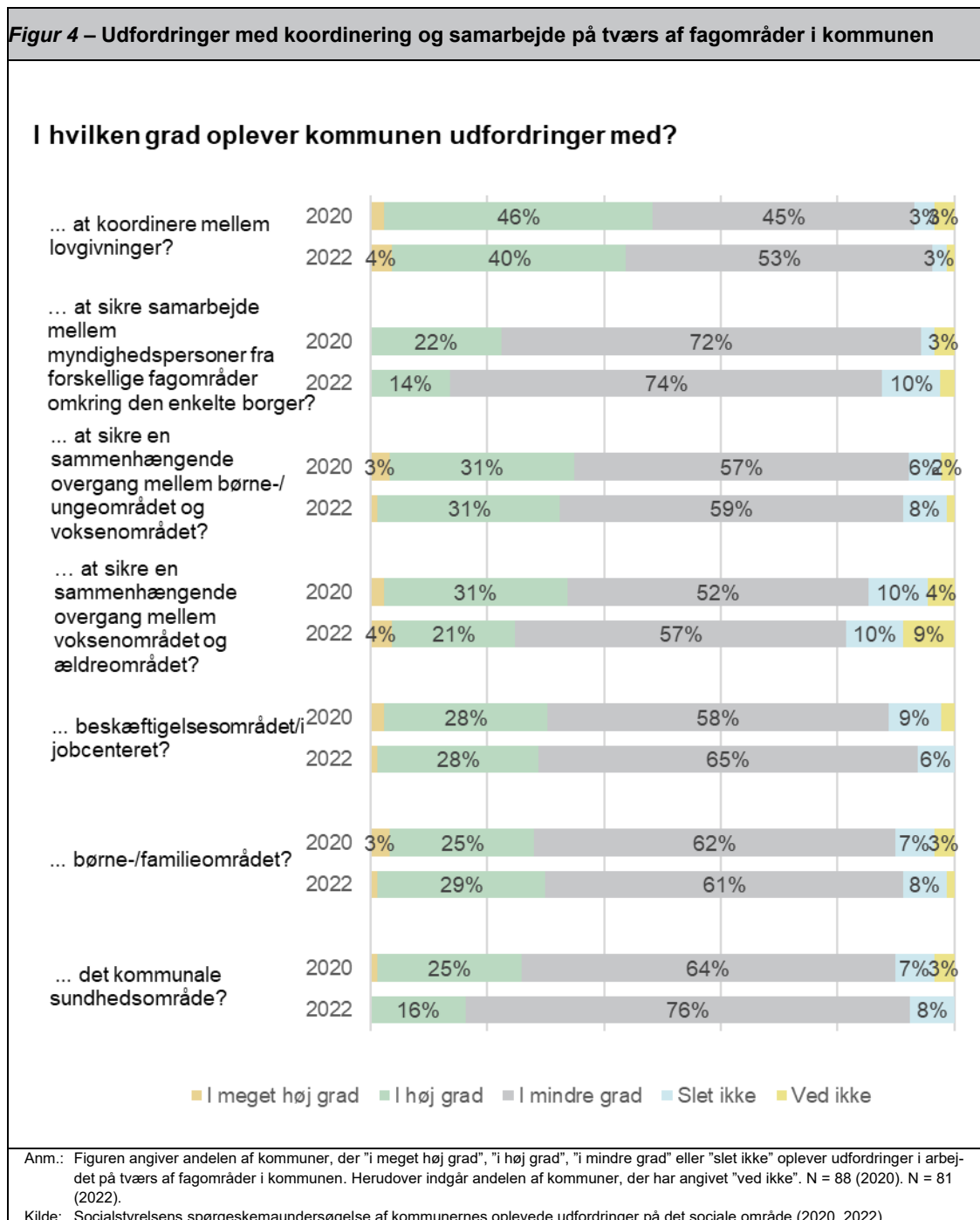
1.3 Sagsbehandling

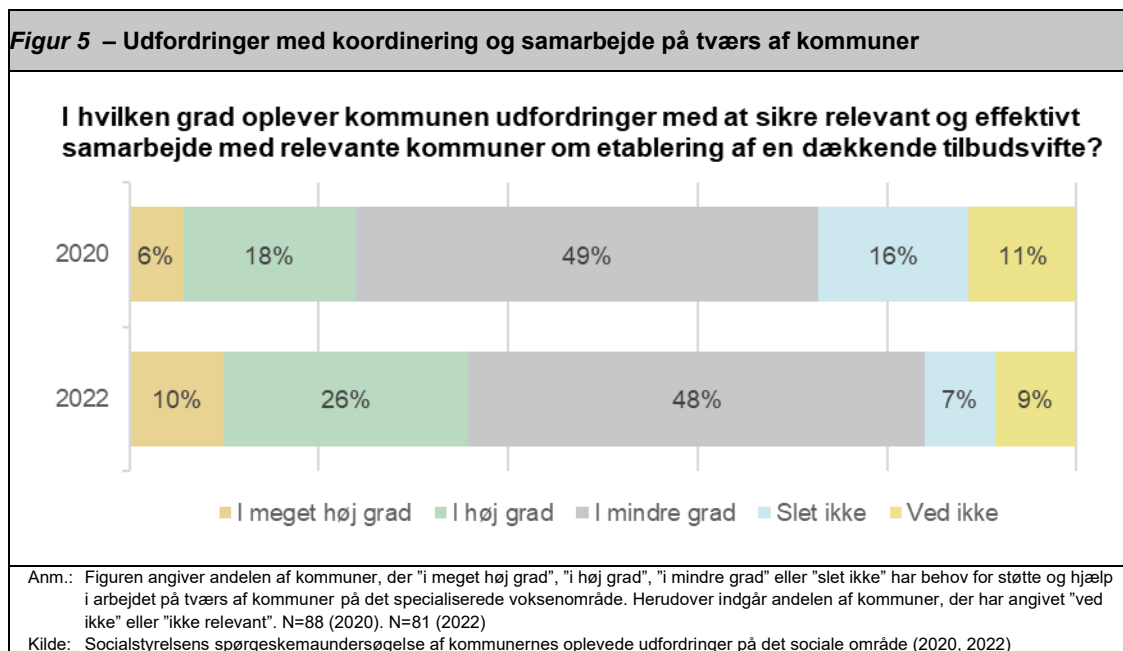
1.4 Koordinering og samarbejde

Koordinering og samarbejde er inddelt efter følgende fire områder: fagområder i kommunen, tværkommunalt, sektorer og civilsamfund og andre lokale aktører. I det følgende præsenteres resultaterne for hver af disse fire områder.

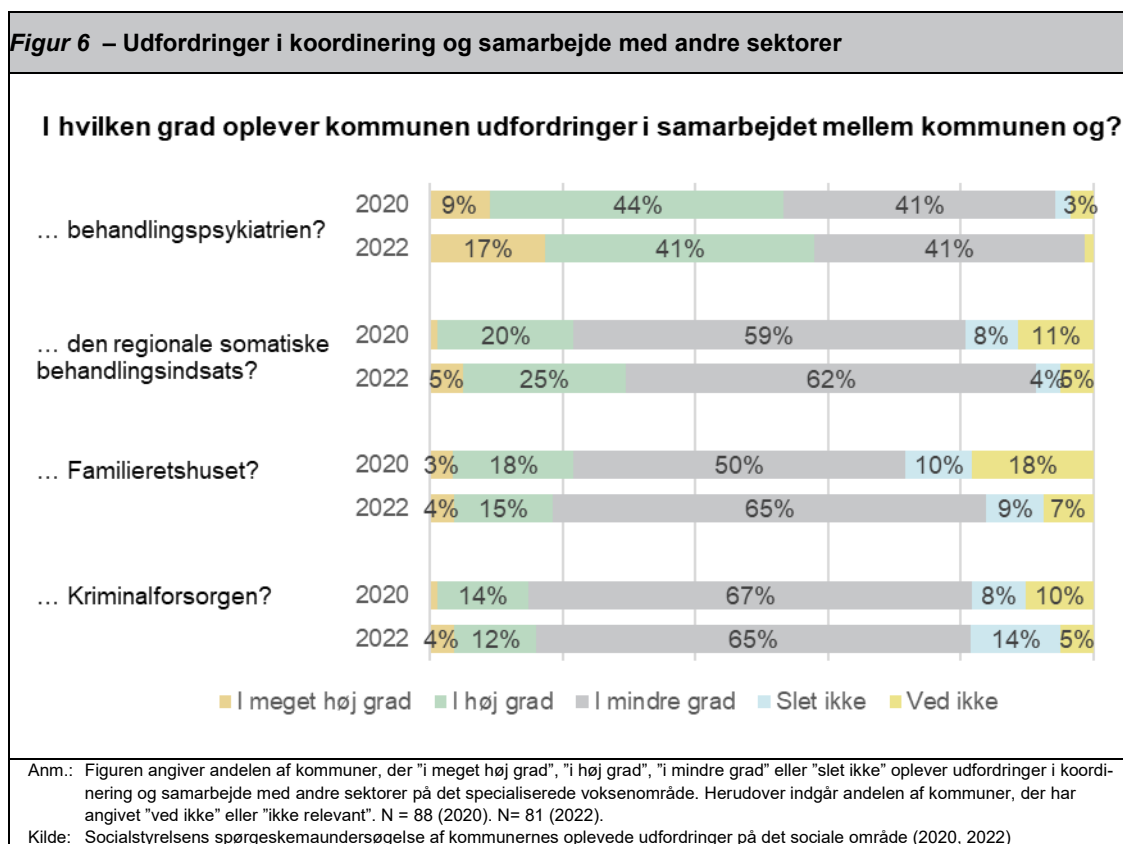
1.4.1 Fagområder i kommunen

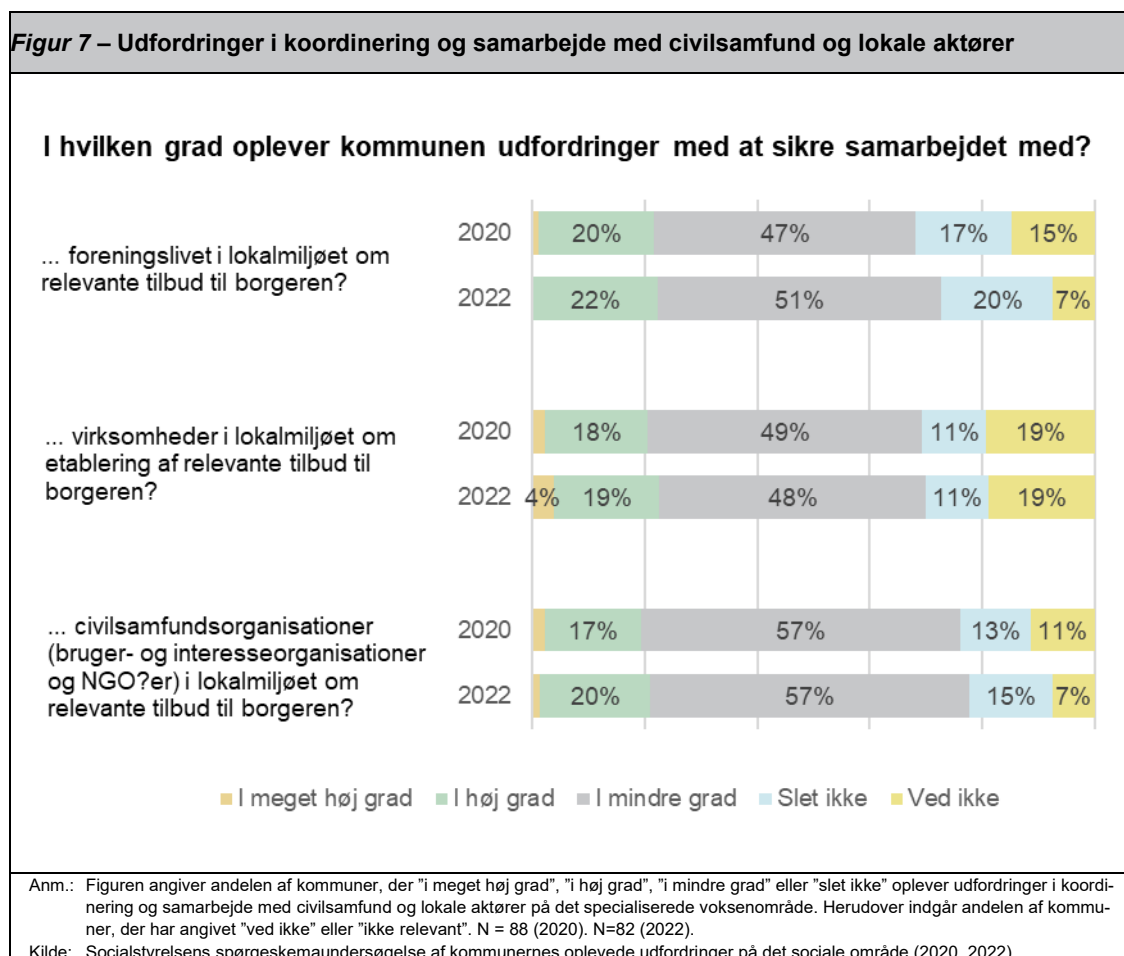
1.4.2 Tværkommunalt

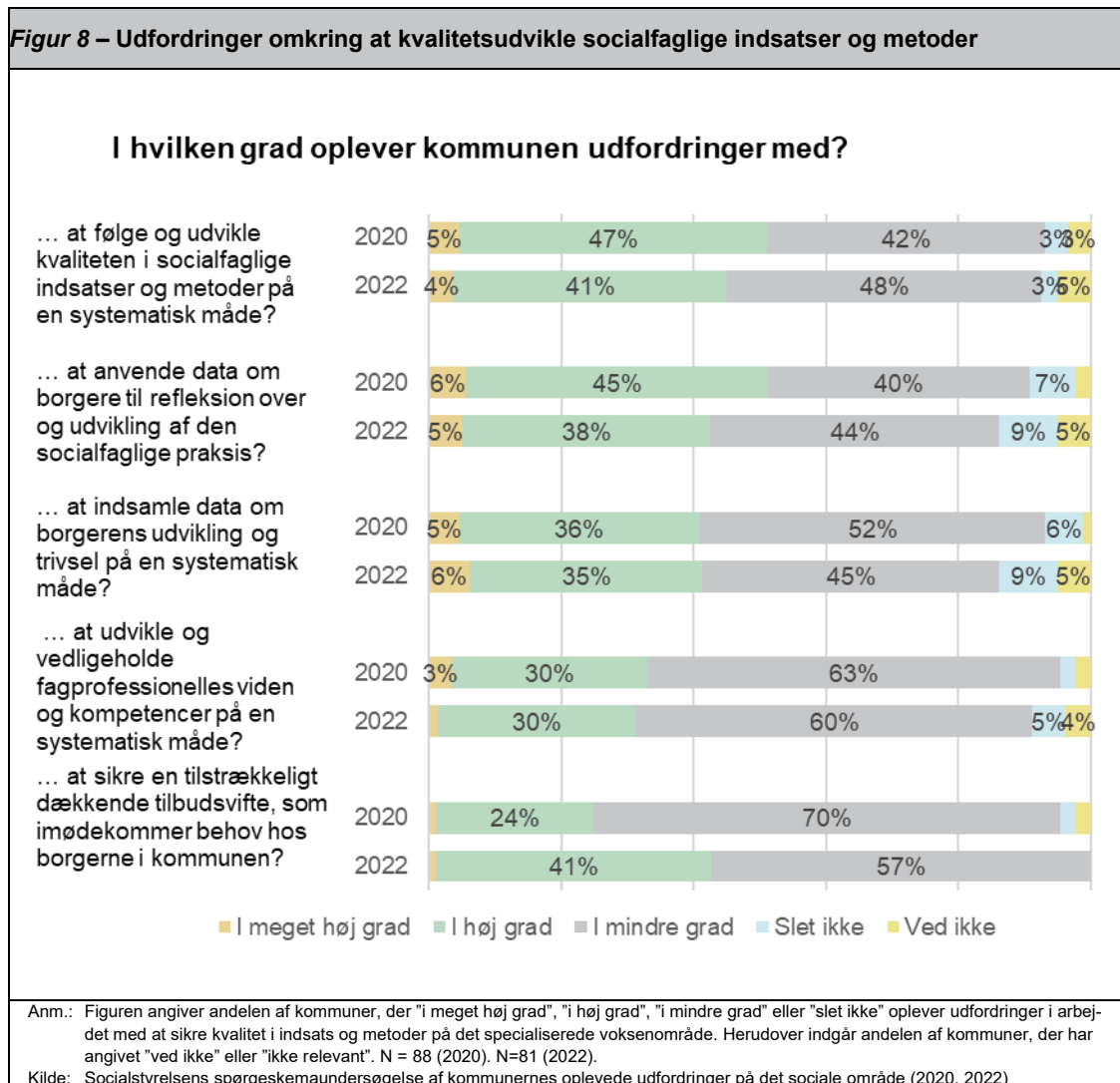
1.4.3 Sektorer

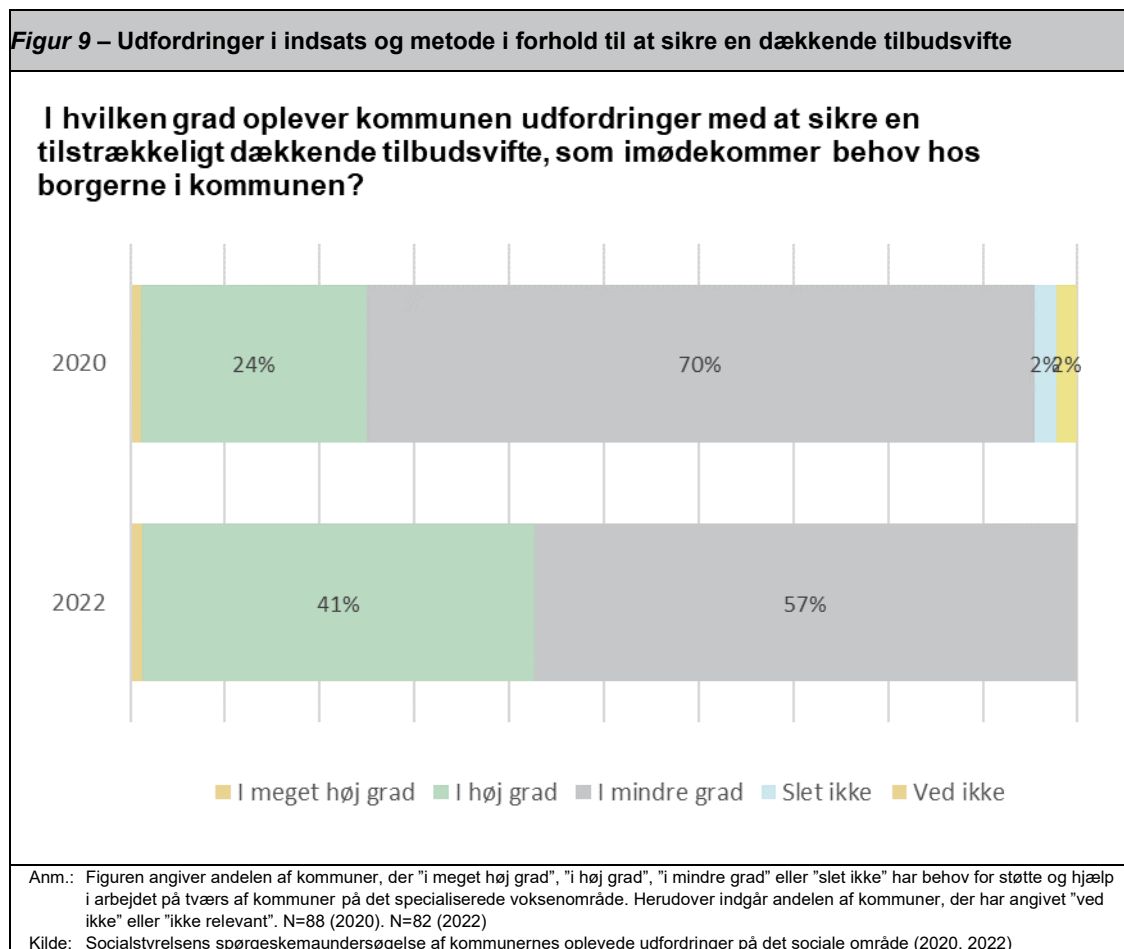
1.4.4 Civilsamfund og lokale aktører

1.5 Kvalitet i indsats og metode

1.6 Indsats og metode: Tilbudsvifte

Blok 2 – Målgrupper og målgruppespecifikke fokusområder

I dette afsnit præsenteres resultaterne fra anden del af spørgeskemaundersøgelsen (blok 2). Denne del af undersøgelsen fokuserer på specifikke målgrupper af arbejdet på det specialiserede voksenområde. De målgruppespecifikke fokusområder er herunder:

- identificering
- vækst i målgruppeomfang
- en forebyggende og mindre indgribende indsats
- tilbud og indsatser
- samarbejde med borgeren, på tværs af kommunen og på tværs af sektorer
- kompetencer og viden hos fagprofessionelle
- arbejdet samlet set

Målgrupperne er herunder:

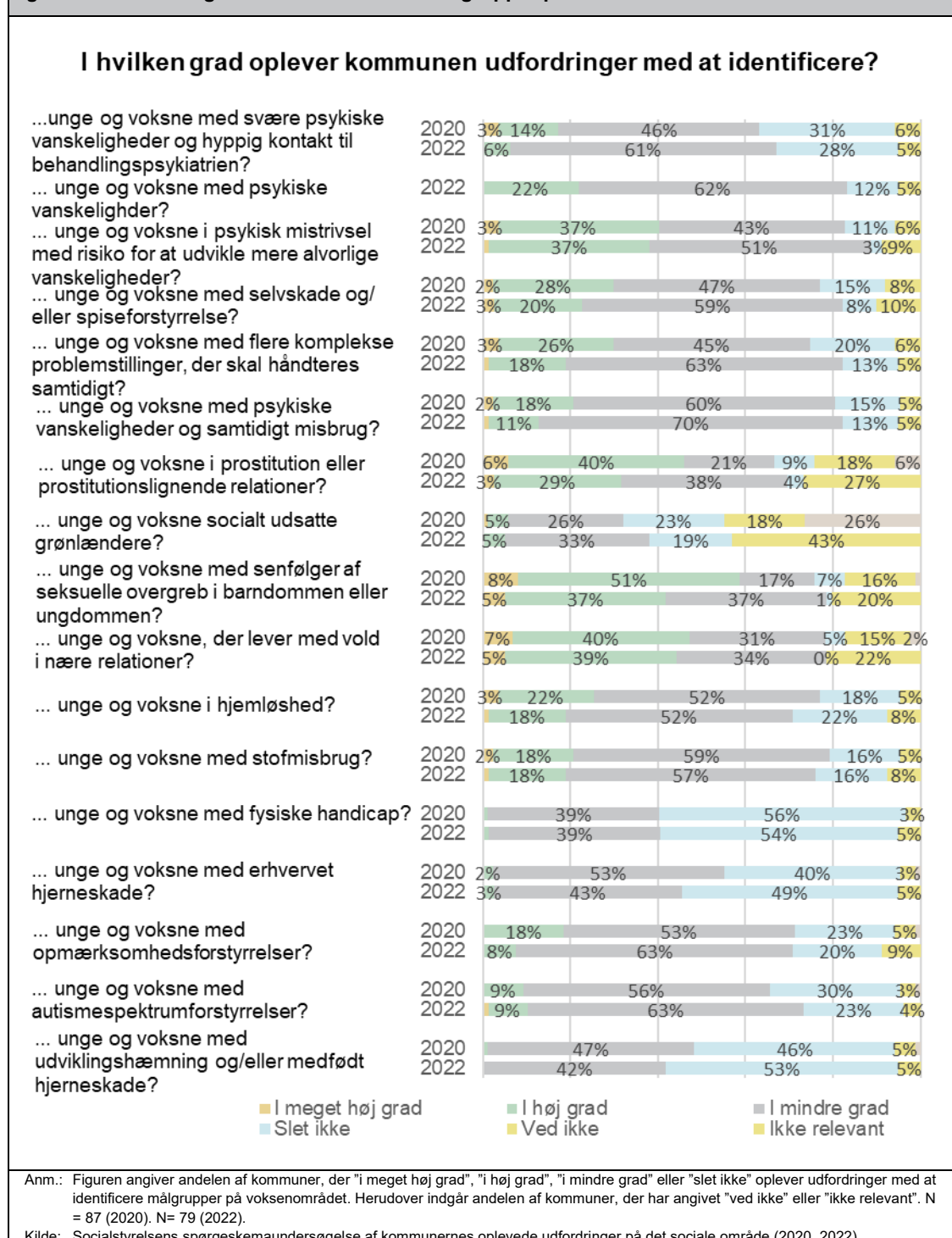
- unge og voksne med svære psykiske vanskeligheder og hyppig kontakt til behandlingspsykiatrien
- unge og voksne i psykisk mistrivsel med risiko for at udvikle mere alvorlige vanskeligheder
- unge og voksne med selvskade og/eller spiseforstyrrelse
- unge og voksne med flere komplekse problemstillinger, der skal håndteres samtidigt
- unge og voksne med psykiske vanskeligheder og samtidigt misbrug
- unge og voksne i prostitution eller prostitutionslignende relationer
- unge og voksne socialt udsatte grønlandere
- unge og voksne med senfølger af seksuelle overgreb i barndommen eller ungdommen
- unge og voksne, der lever med vold i nære relationer
- unge og voksne i hjemløshed
- unge og voksne med stofmisbrug
- unge og voksne med fysiske handicap
- unge og voksne med erhvervet hjerneskade
- unge og voksne med opmærksomhedsforstyrrelser
- unge og voksne med autismspektrumforstyrrelser
- unge og voksne med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade

Resultaterne for hvert fokusområde præsenteres særskilt og i samme rækkefølge, som de optræder i spørgeskemaundersøgelsen.

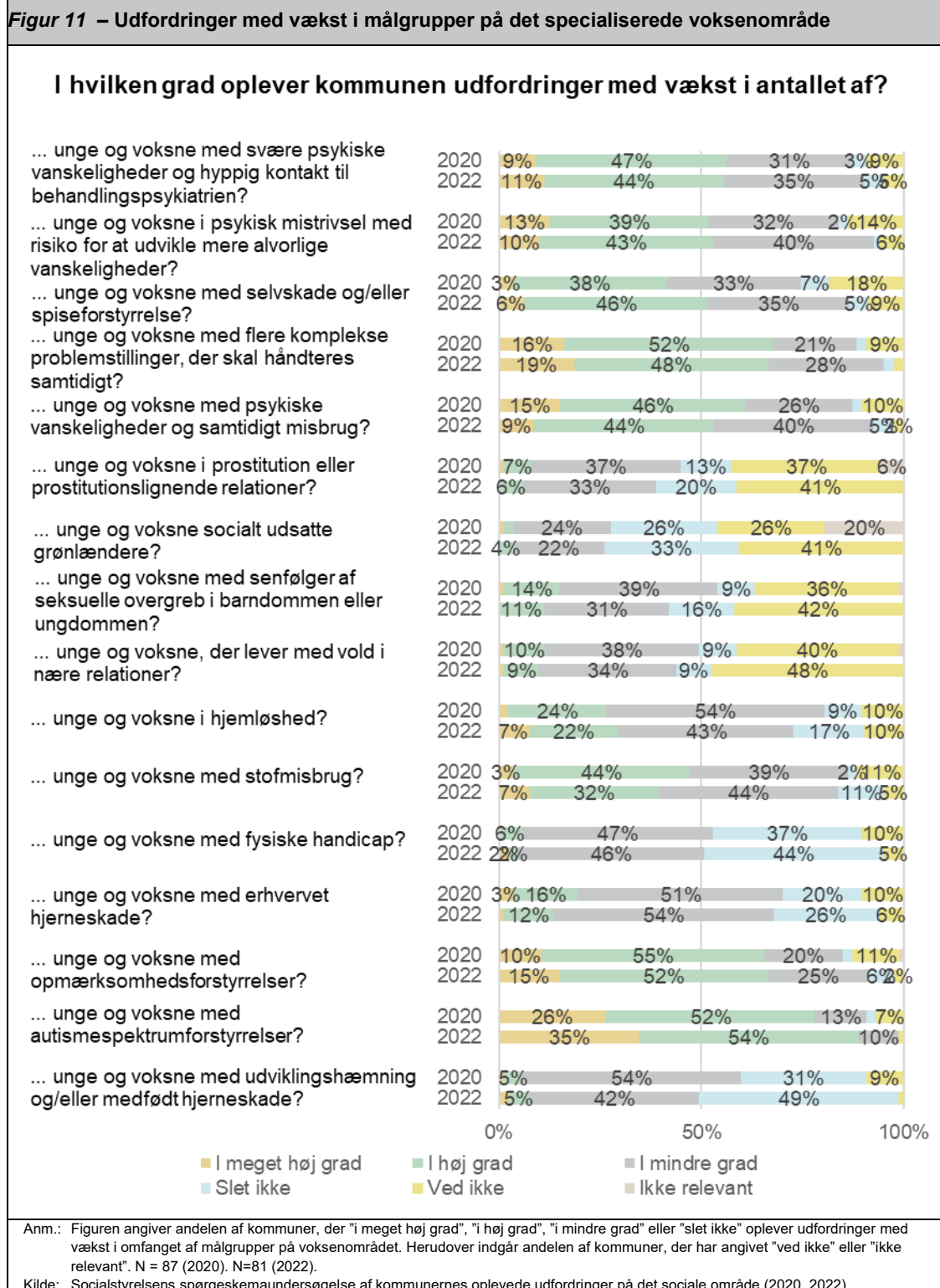
Blok 2 – Målgruppespecifikke fokusområder

2.1 Identificering af målgruppen

Figur 10 – Udfordringer med at identificere målgrupper på voksenområdet

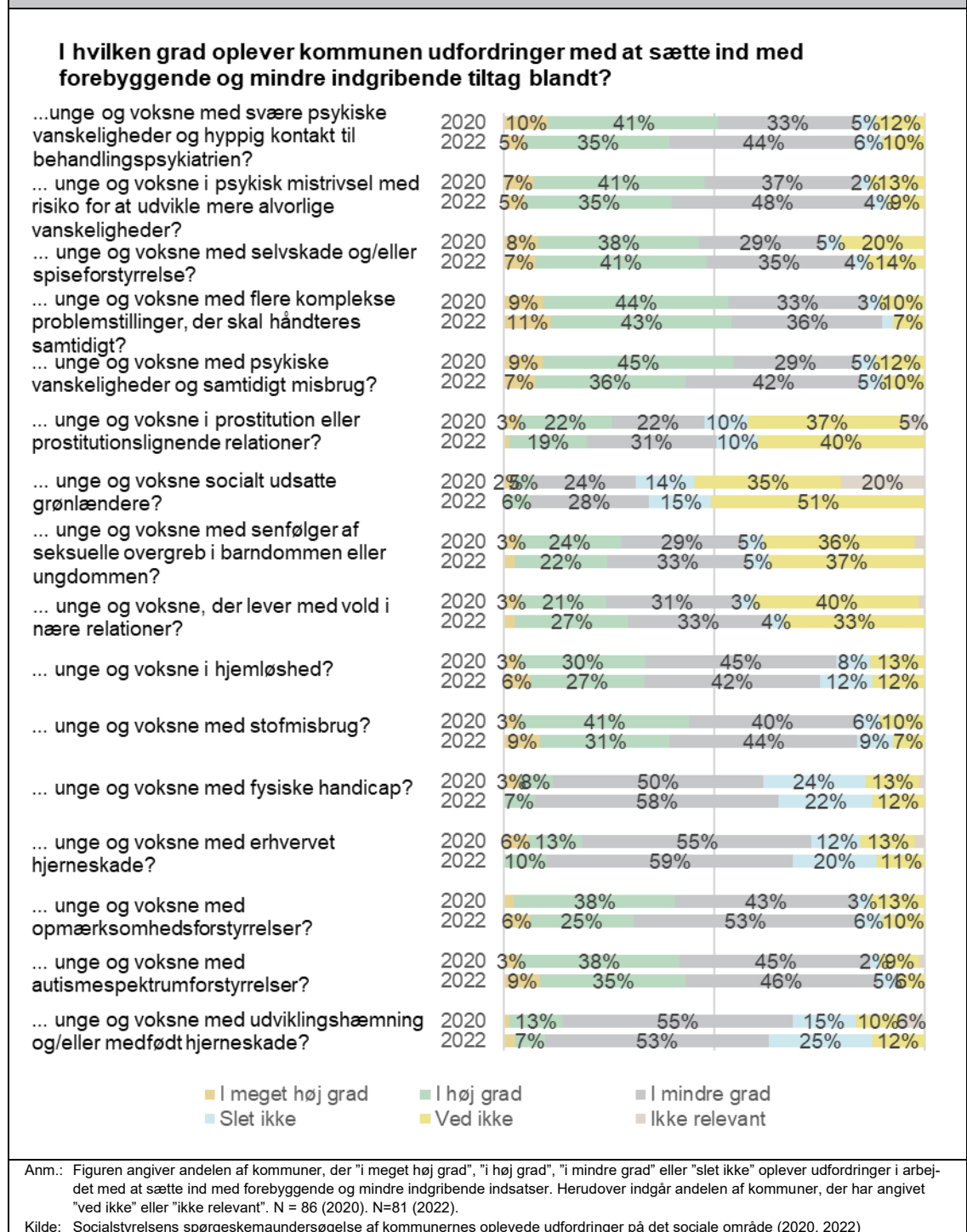

2.2 Vækst i målgruppeomfang

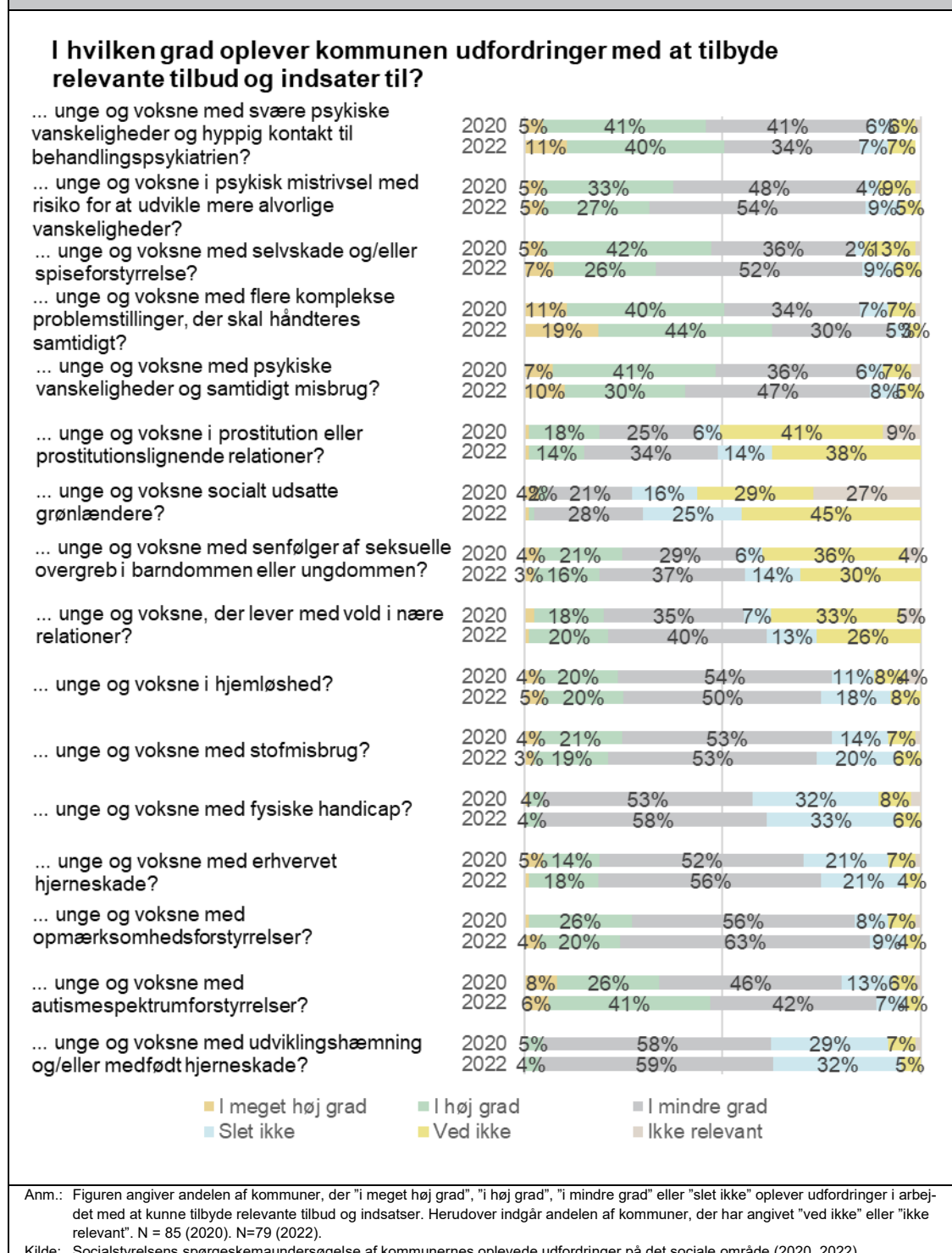
2.3 En forebyggende og mindre indgribende indsats

Figur 12 – Udfordringer i arbejdet med at sætte ind med forebyggende og mindre indgribende indsatser blandt en række målgrupper på det specialiserede voksenområde

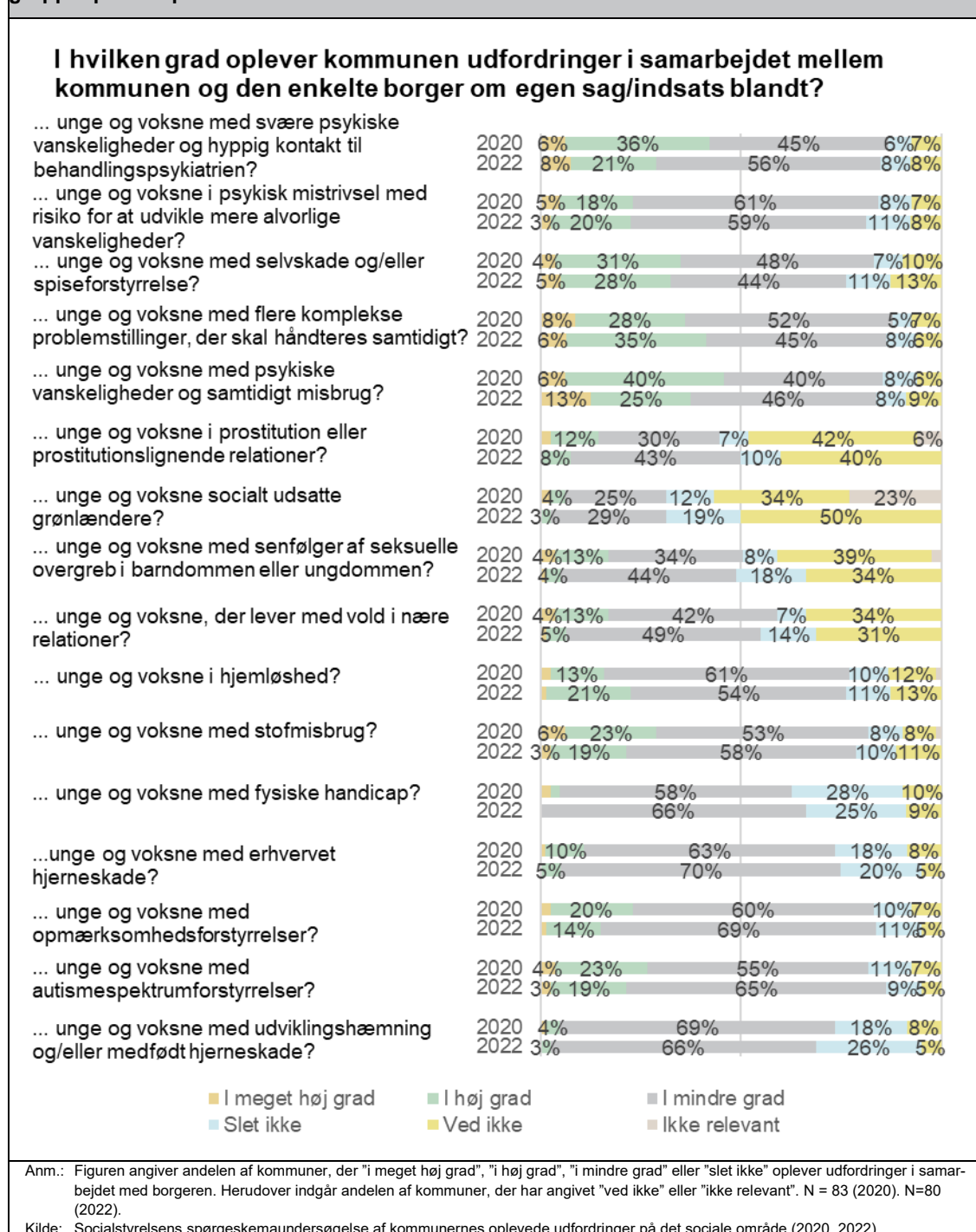
2.4 Tilbud og indsatser

Figur 13 – Udfordringer i arbejdet med at tilbyde relevante tilbud og indsatser til målgrupper på det specialiserede voksenområde

2.5 Samarbejde med borgeren

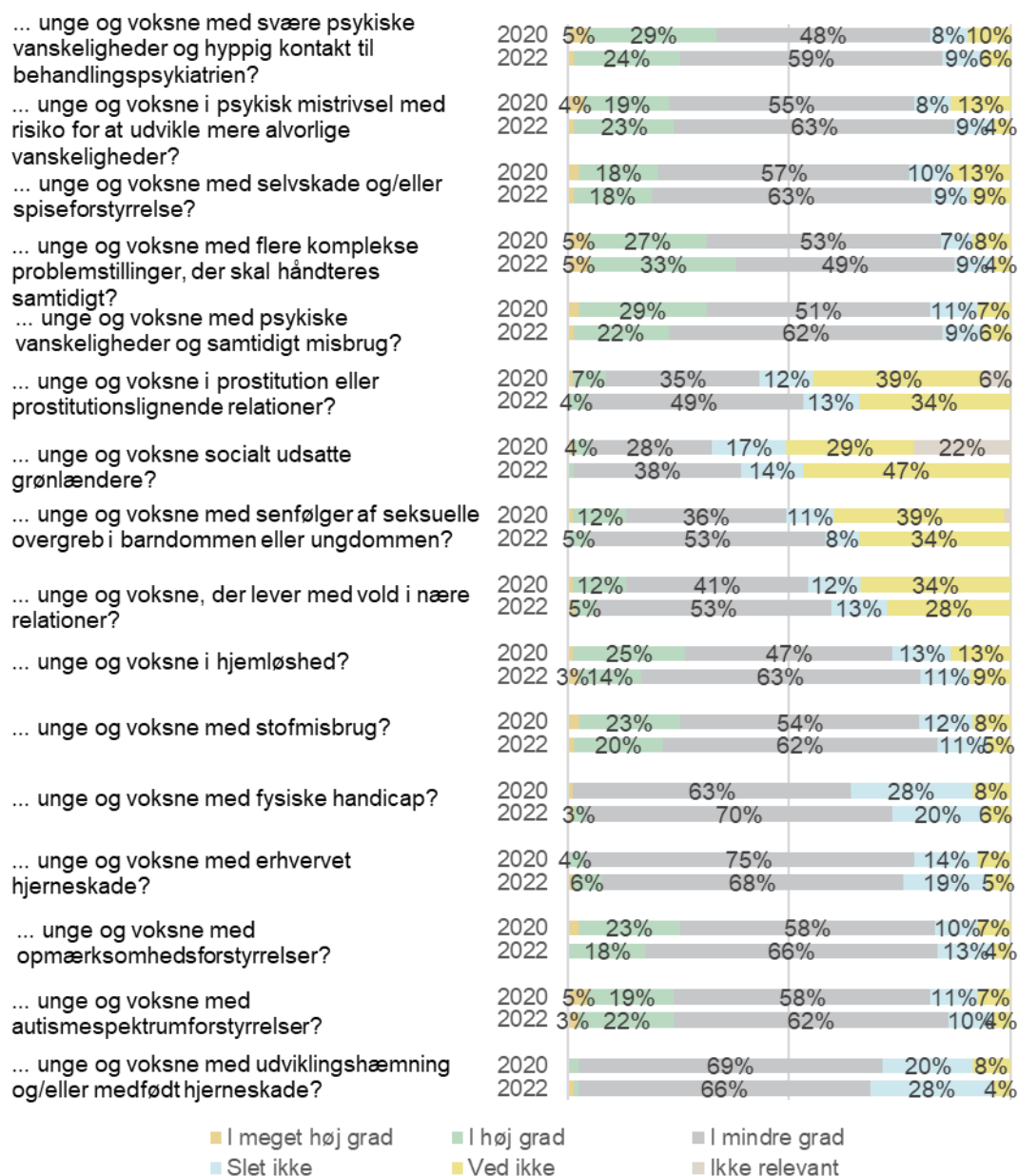
Figur 14 – Udfordringer i samarbejdet med den enkelte om egen sag/indsats blandt en række målgrupper på det specialiserede voksenområde

2.6 Samarbejde på tværs af kommunen

Figur 15 – Udfordringer i samarbejder på tværs af forvaltninger om indsatser og tilbud til målgrupper på det specialiserede voksenområde

I hvilken grad oplever kommunen udfordringer med at sikre relevant og effektivt samarbejde på tværs af kommunale forvaltninger om indsatser og tilbud til?

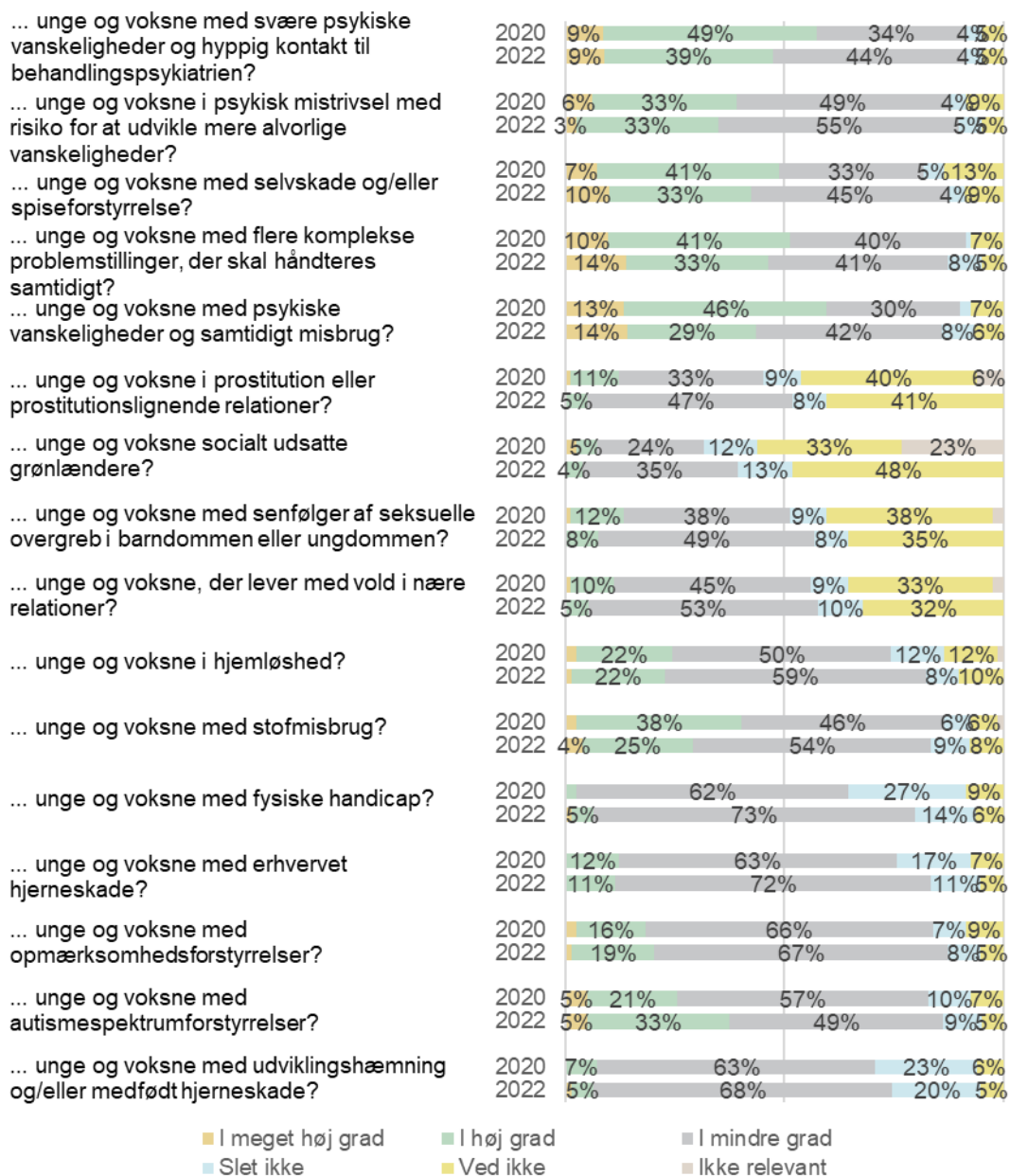
Anm.: Figuren angiver andelen af kommuner, der "i meget høj grad", "i høj grad", "i mindre grad" eller "slet ikke" oplever udfordringer i samarbejder på tværs af kommunen. Herudover indgår andelen af kommuner, der har angivet "ved ikke" eller "ikke relevant". N = 83 (2020). N = 79 (2022).

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020, 2022)

2.7 Samarbejde på tværs af sektorer

Figur 16 – Udfordringer i samarbejder på tværs af sektorer om indsatser og tilbud til målgrupper på det specialiserede voksenområde

I hvilken grad oplever kommunen udfordringer med at sikre relevant og effektivt samarbejde med andre relevante sektorer om indsatser og tilbud til?

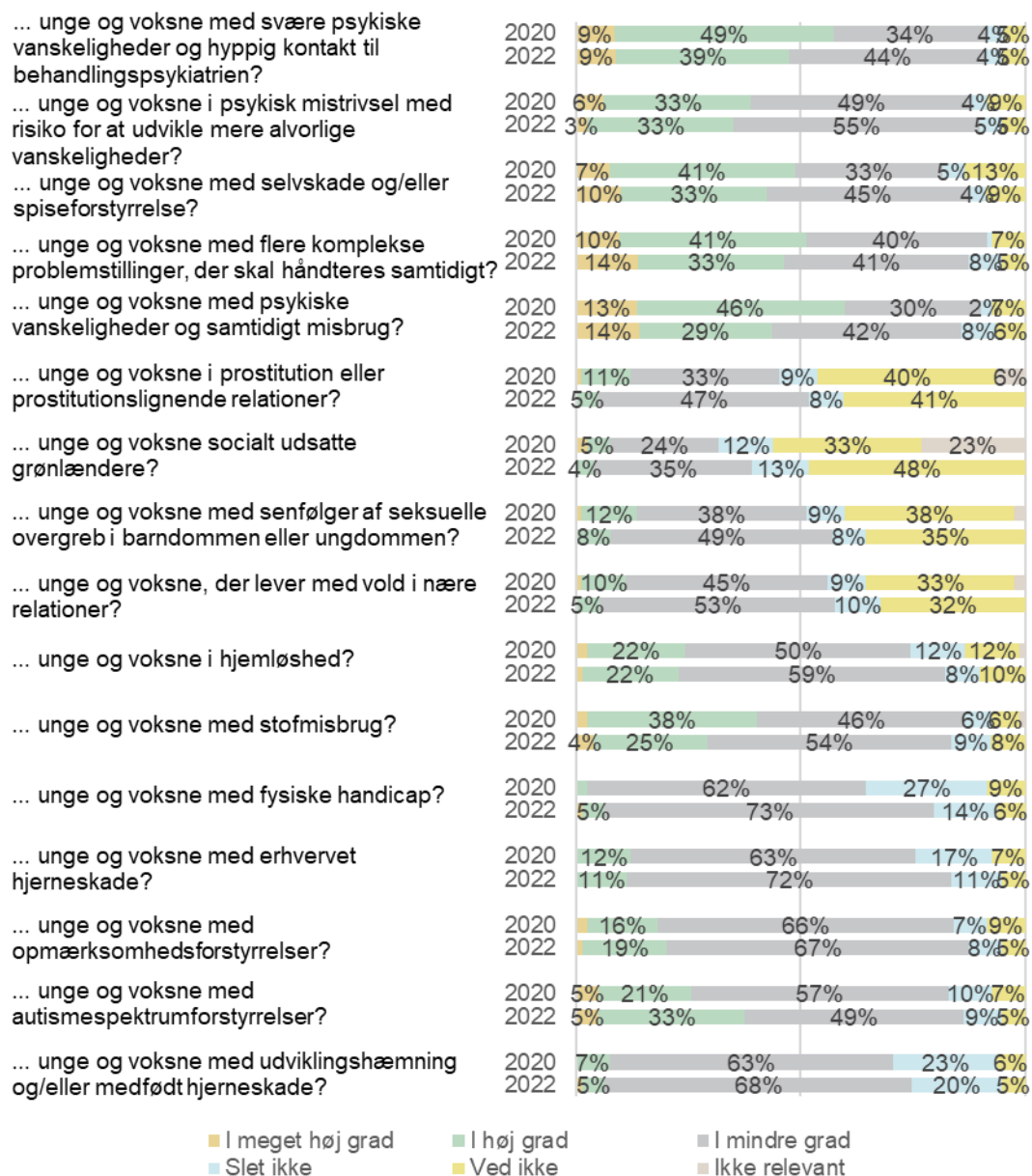
Anm.: Figuren angiver andelen af kommuner, der "i meget høj grad", "i høj grad", "i mindre grad" eller "slet ikke" oplever udfordringer i samarbejder på tværs af sektorer. Herudover indgår andelen af kommuner, der har angivet "ved ikke" eller "ikke relevant". N = 82 (2020). N = 79 (2022).

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020, 2022)

2.8 Kompetencer og viden hos fagprofessionelle

Figur 17 – Udfordringer i arbejdet med at udvikle og fastholde kompetencer og viden hos fagprofessionelle i arbejdet med en række målgrupper på det specialiserede voksenområde

I hvilken grad oplever kommunen udfordringer med at sikre relevant og effektivt samarbejde med andre relevante sektorer om indsatser og tilbud til?

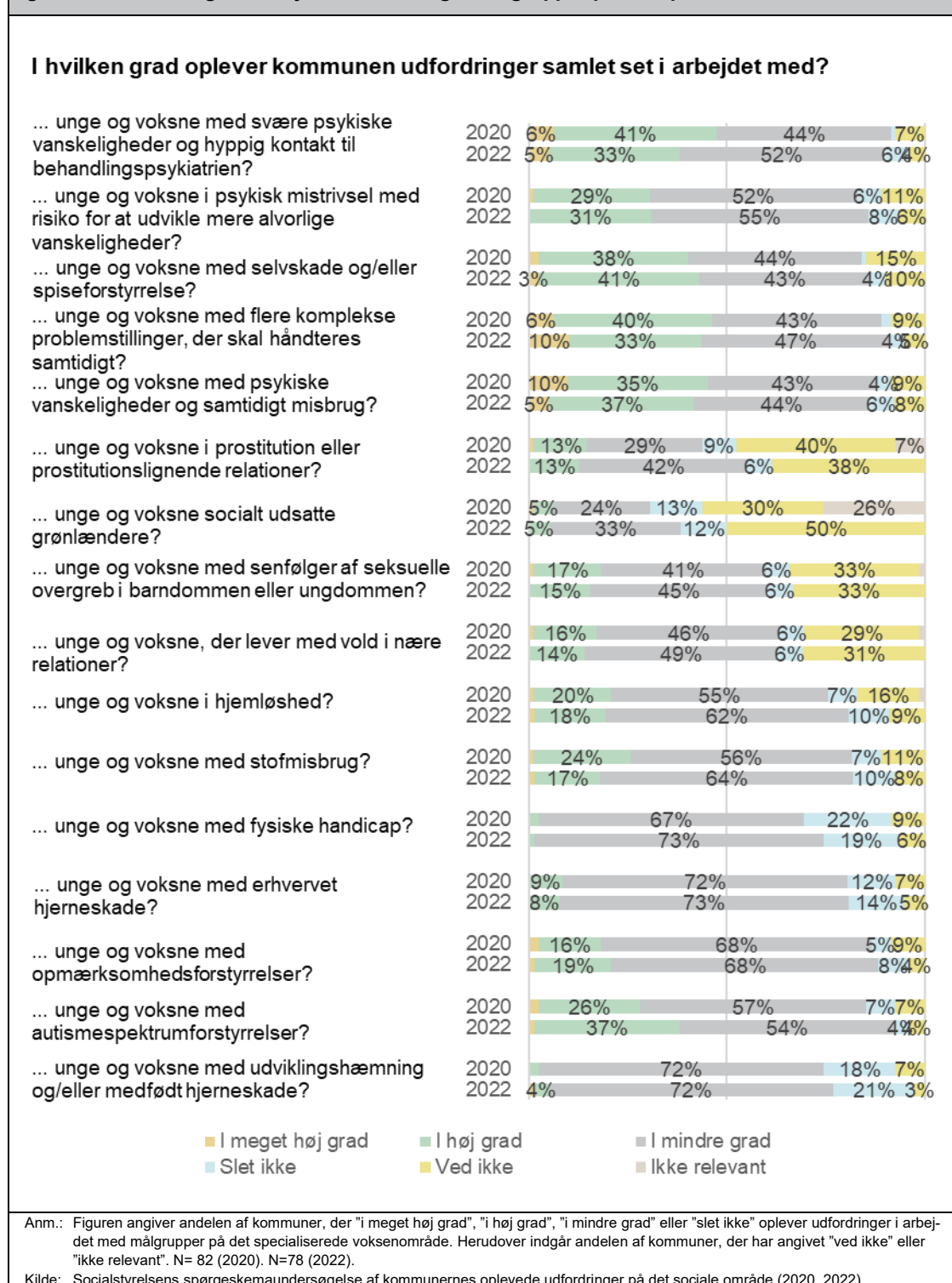

Anm.: Figuren angiver andelen af kommuner, der "i meget høj grad", "i høj grad", "i mindre grad" eller "slet ikke" oplever udfordringer i arbejdet med at udvikle og fastholde kompetencer og viden hos fagprofessionelle. Herudover indgår andelen af kommuner, der har angivet "ved ikke" eller "ikke relevant". N = 82 (2020). N = 77 (2022).

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020, 2022)

2.9 Arbejdet samlet set

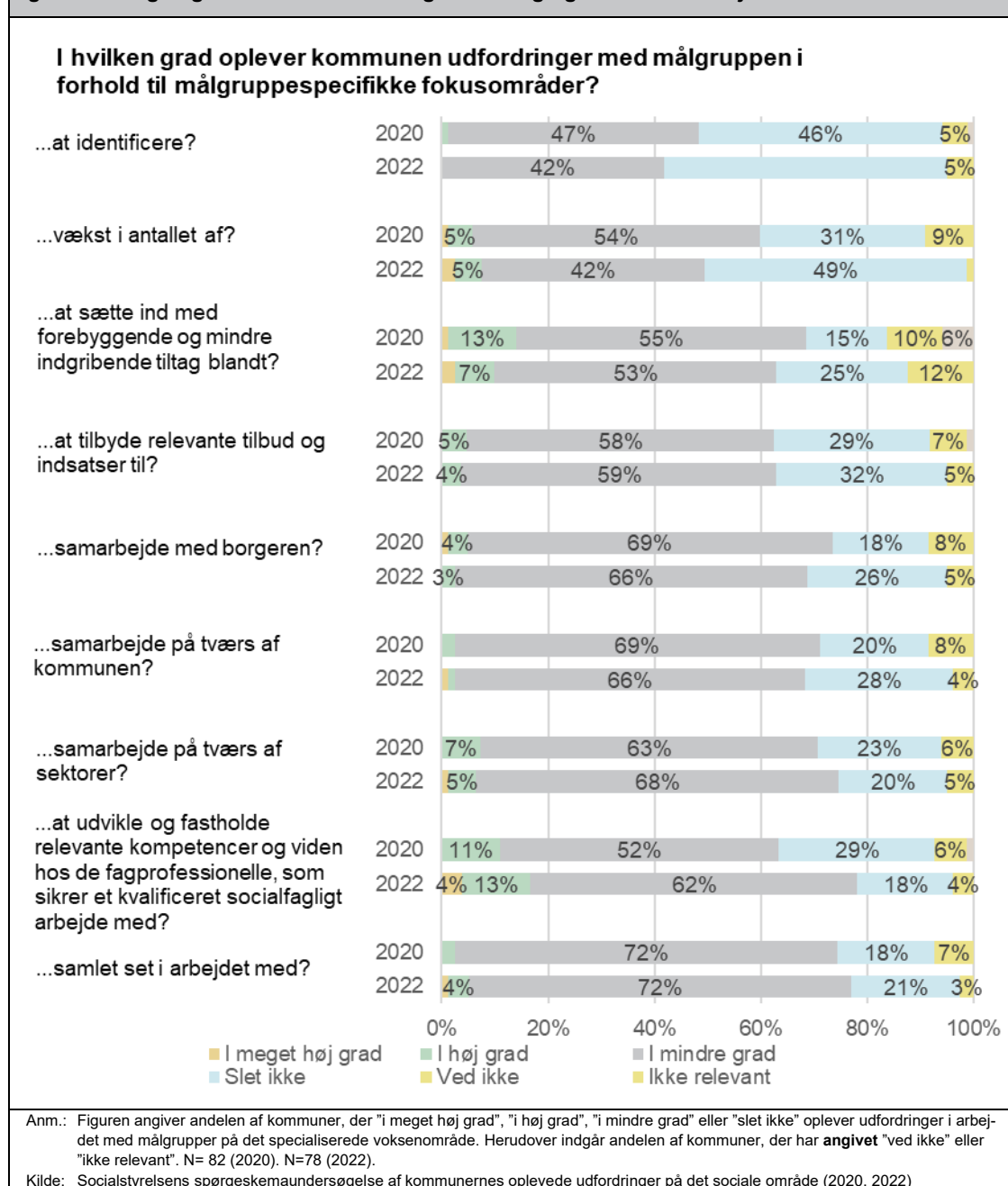
Figur 18 – Udfordringer i arbejdet med udvalgte målgrupper på det specialiserede voksenområde

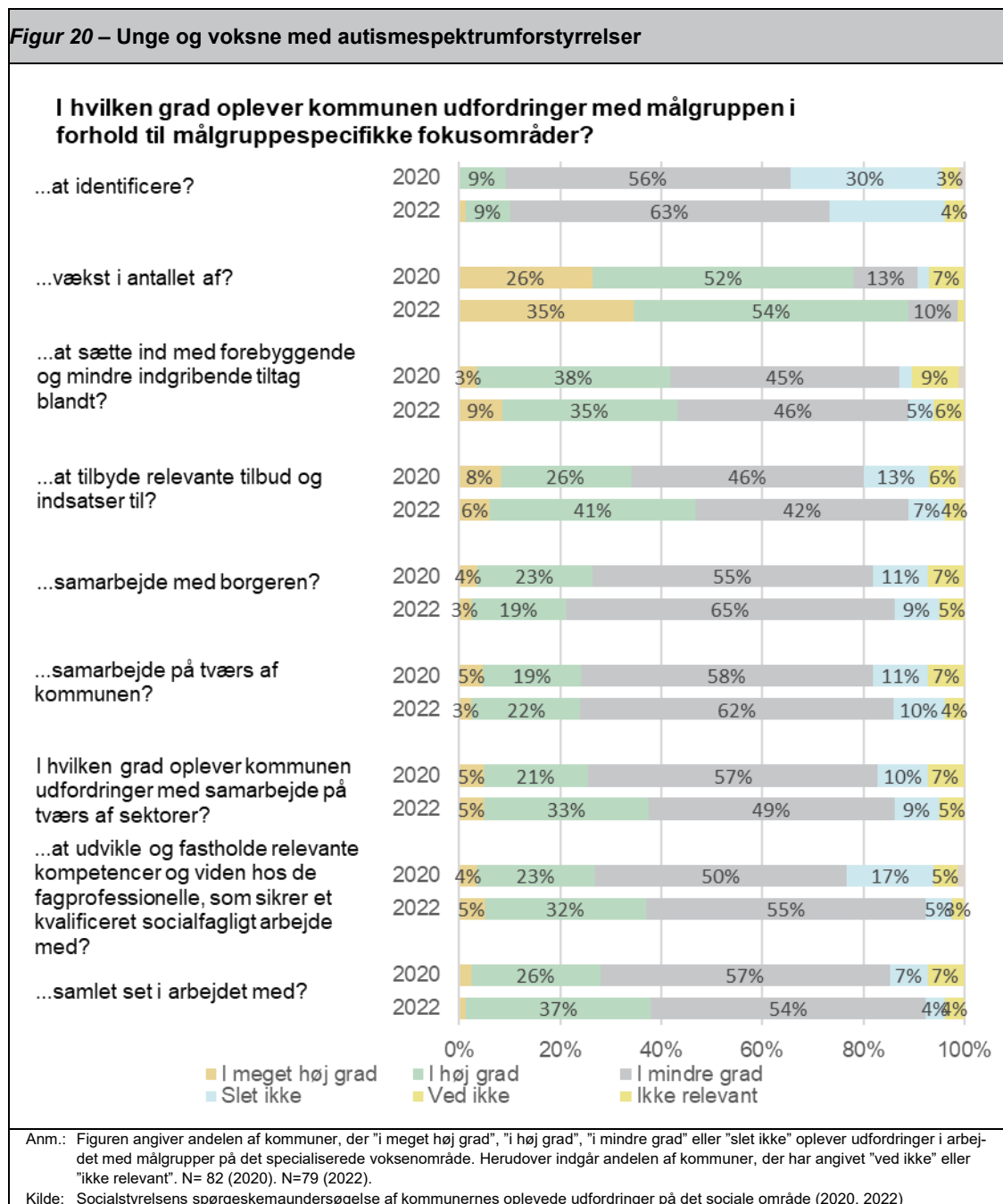
Blok 2 – Målgrupper

2.10 Unge og voksne med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade

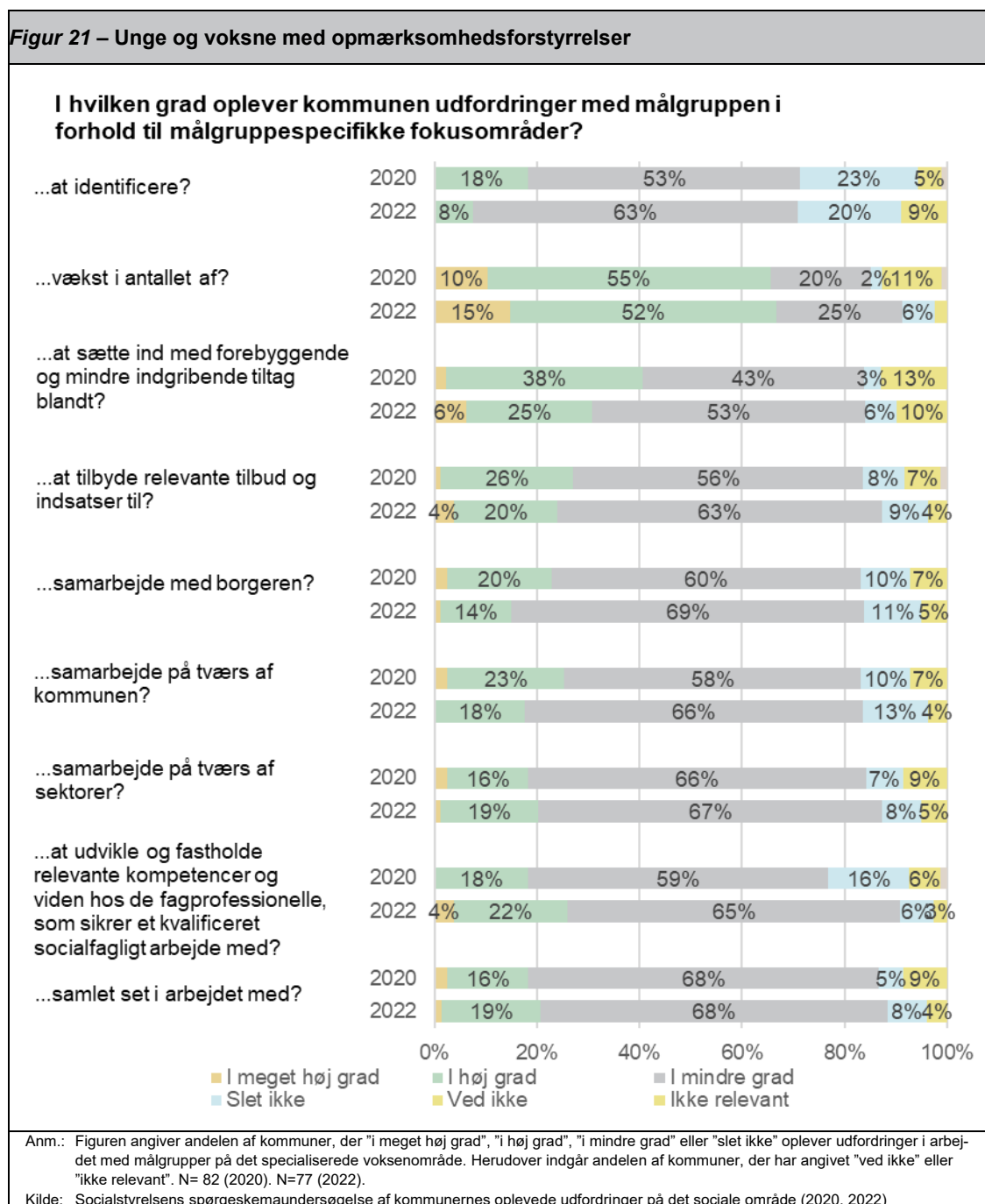
Figur 19 – Unge og voksne med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade

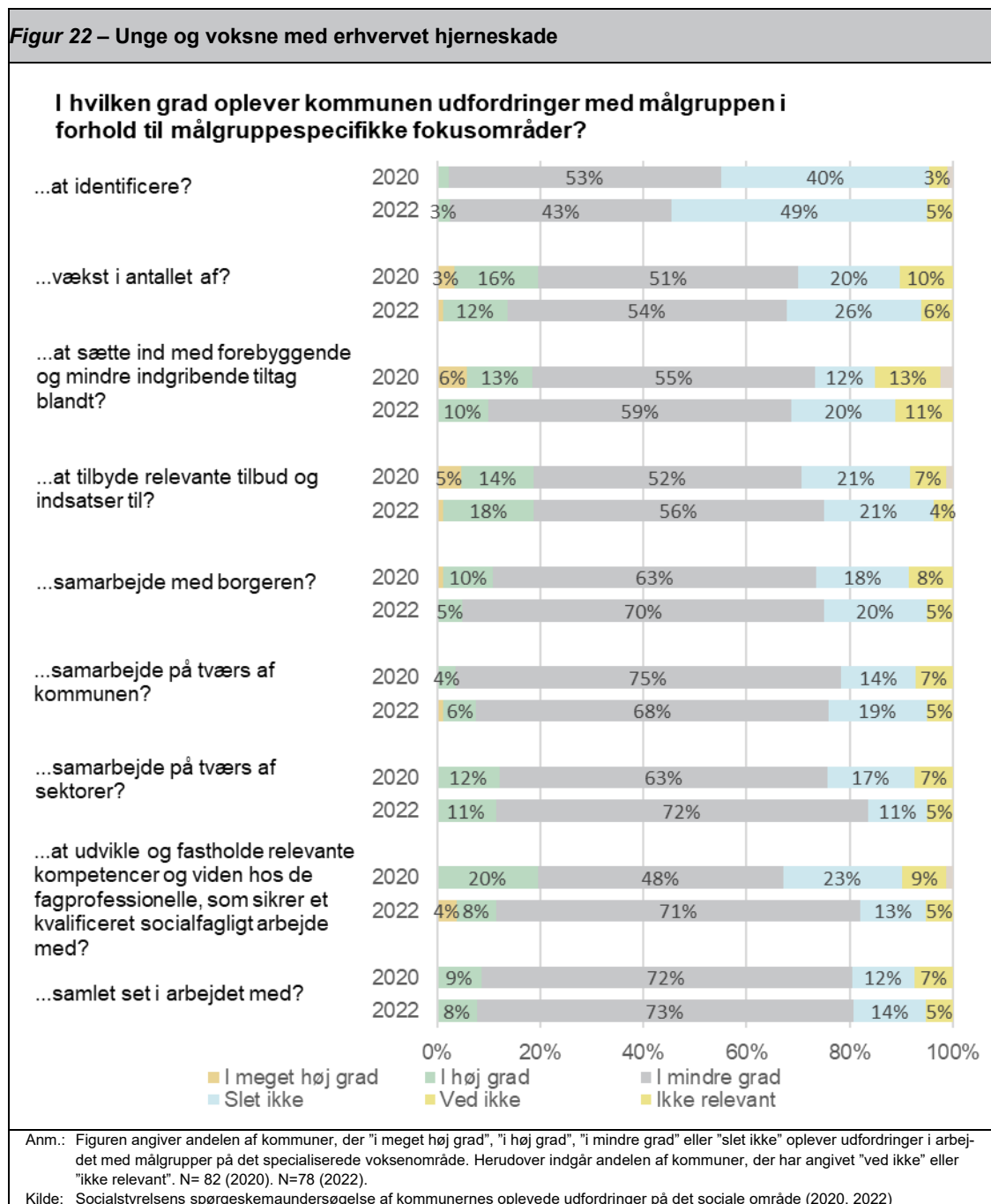
2.11 Unge og voksne med autismespektrumforstyrrelser

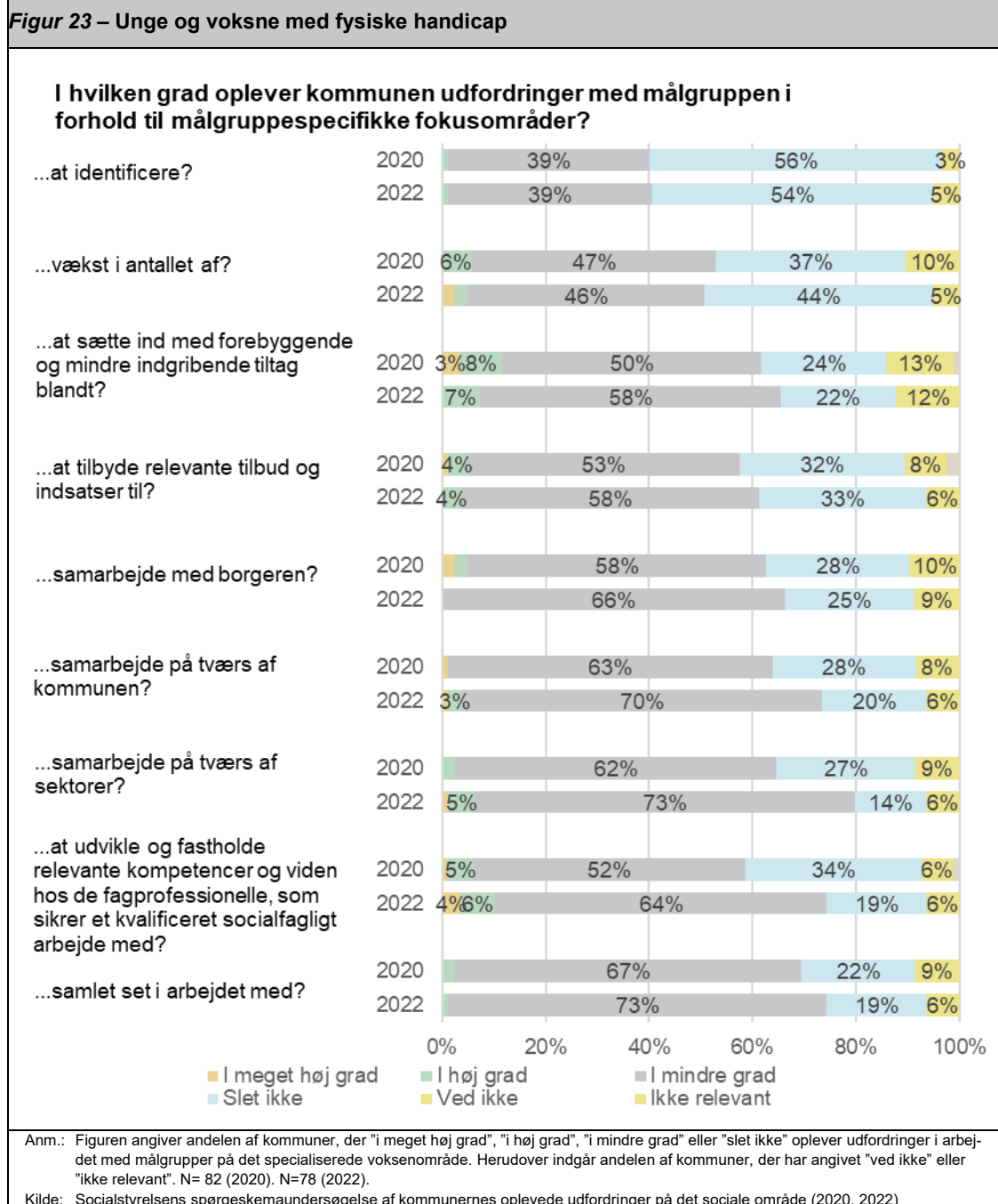
2.12 Unge og voksne med opmærksomhedsforstyrrelser

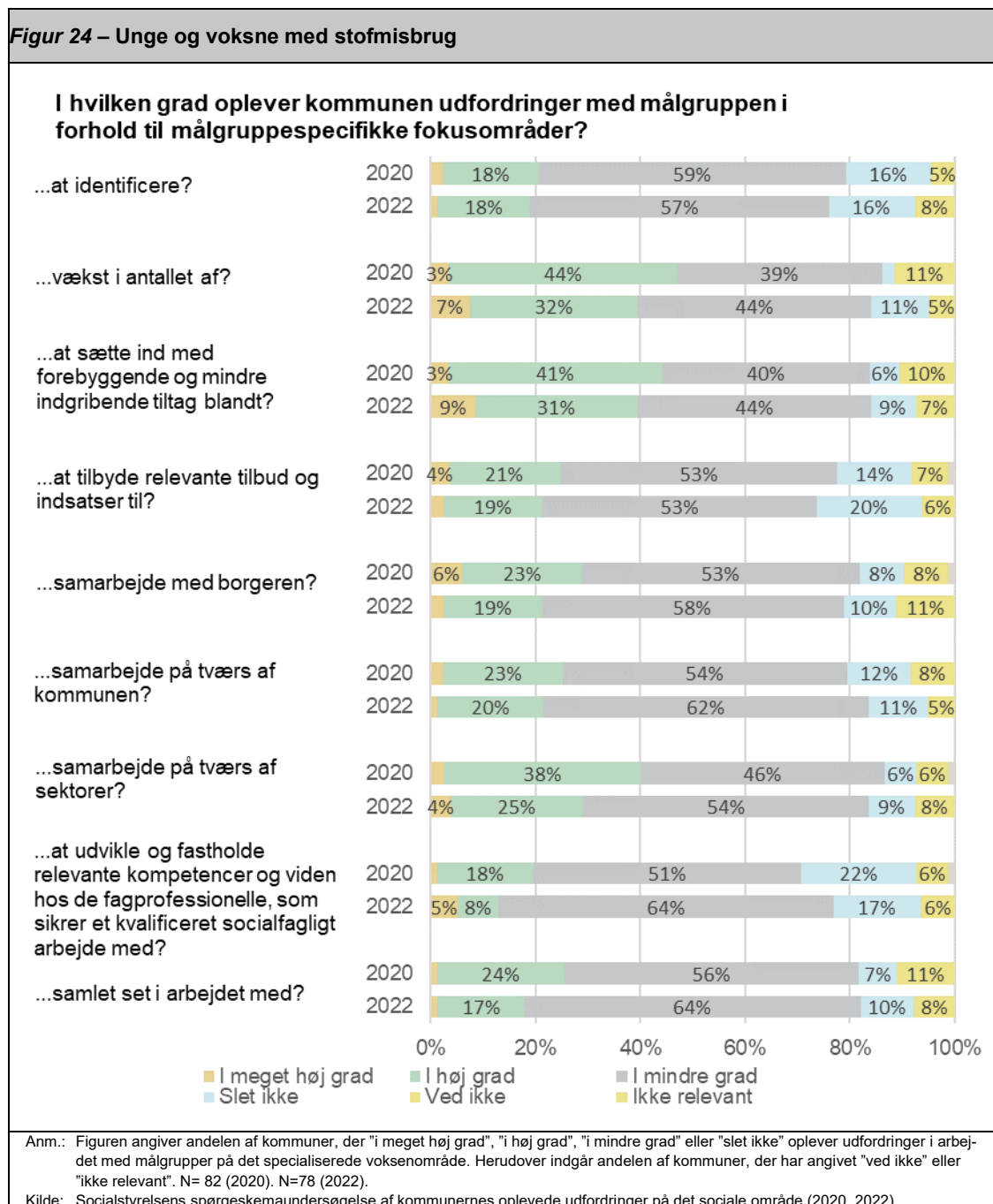
2.13 Unge og voksne med erhvervet hjerneskade

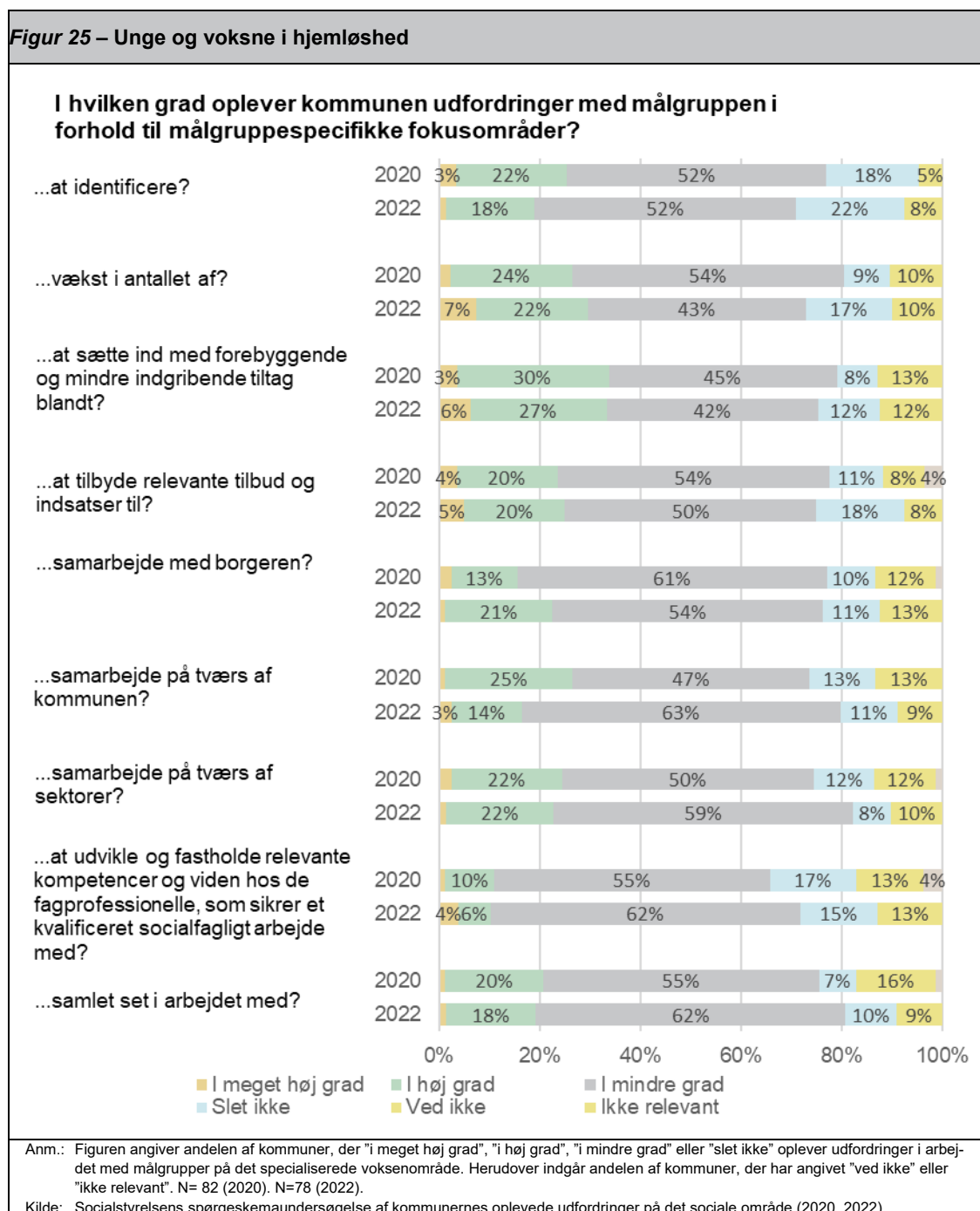
2.14 Unge og voksne med fysiske handicap

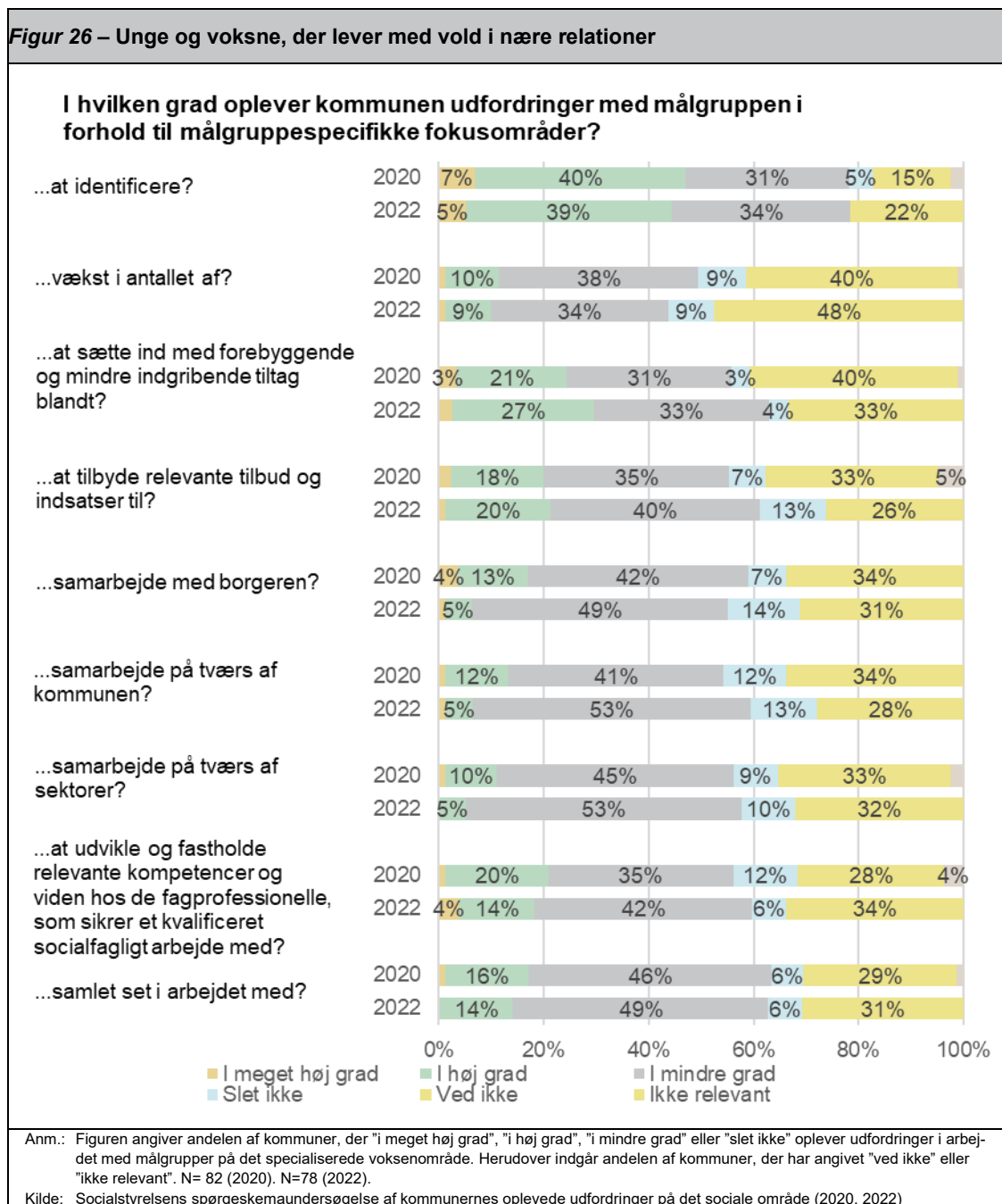
2.15 Unge og voksne med stofmisbrug

2.16 Unge og voksne i hjemløshed

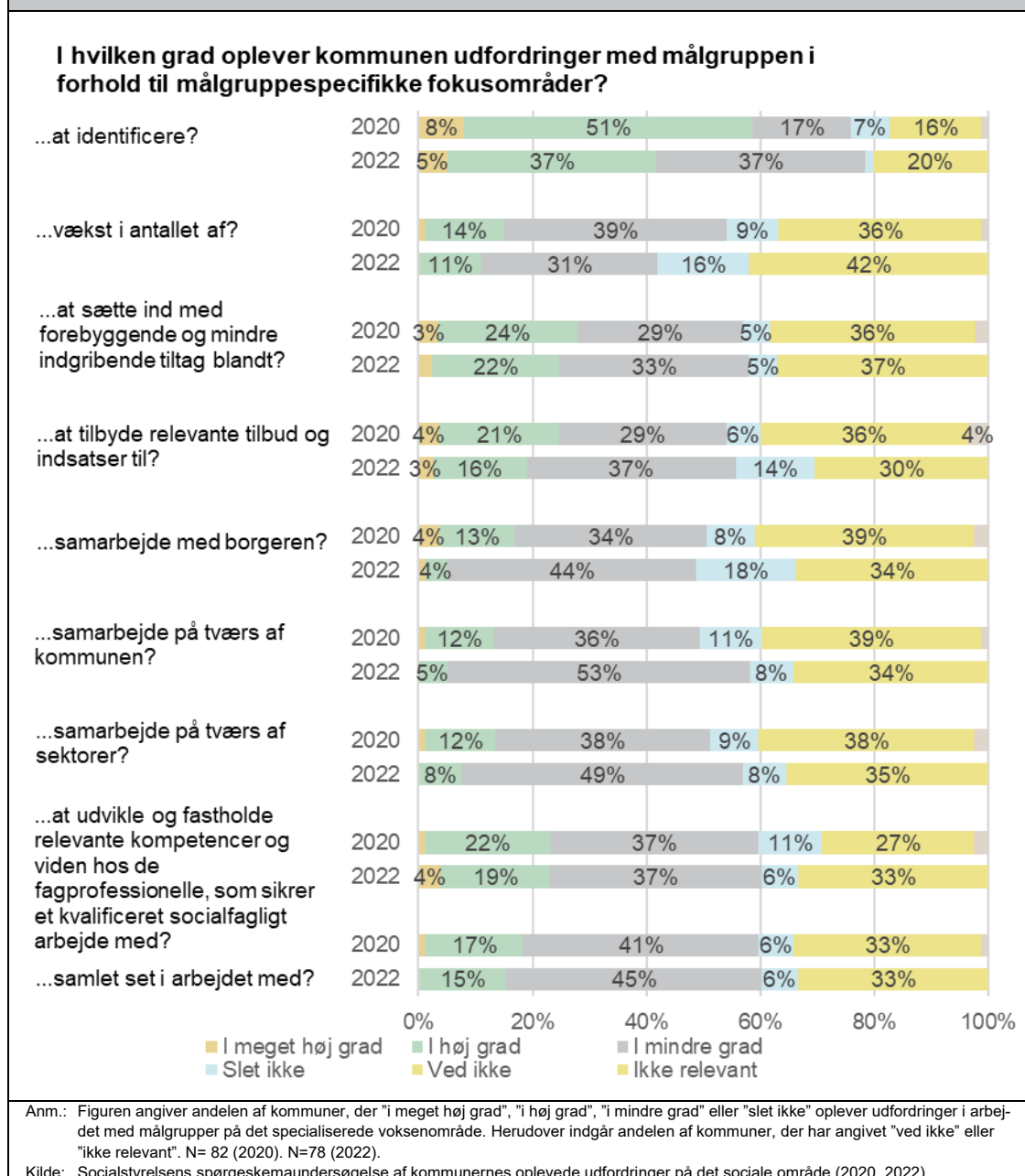

2.17 Unge og voksne, der lever med vold i nære relationer

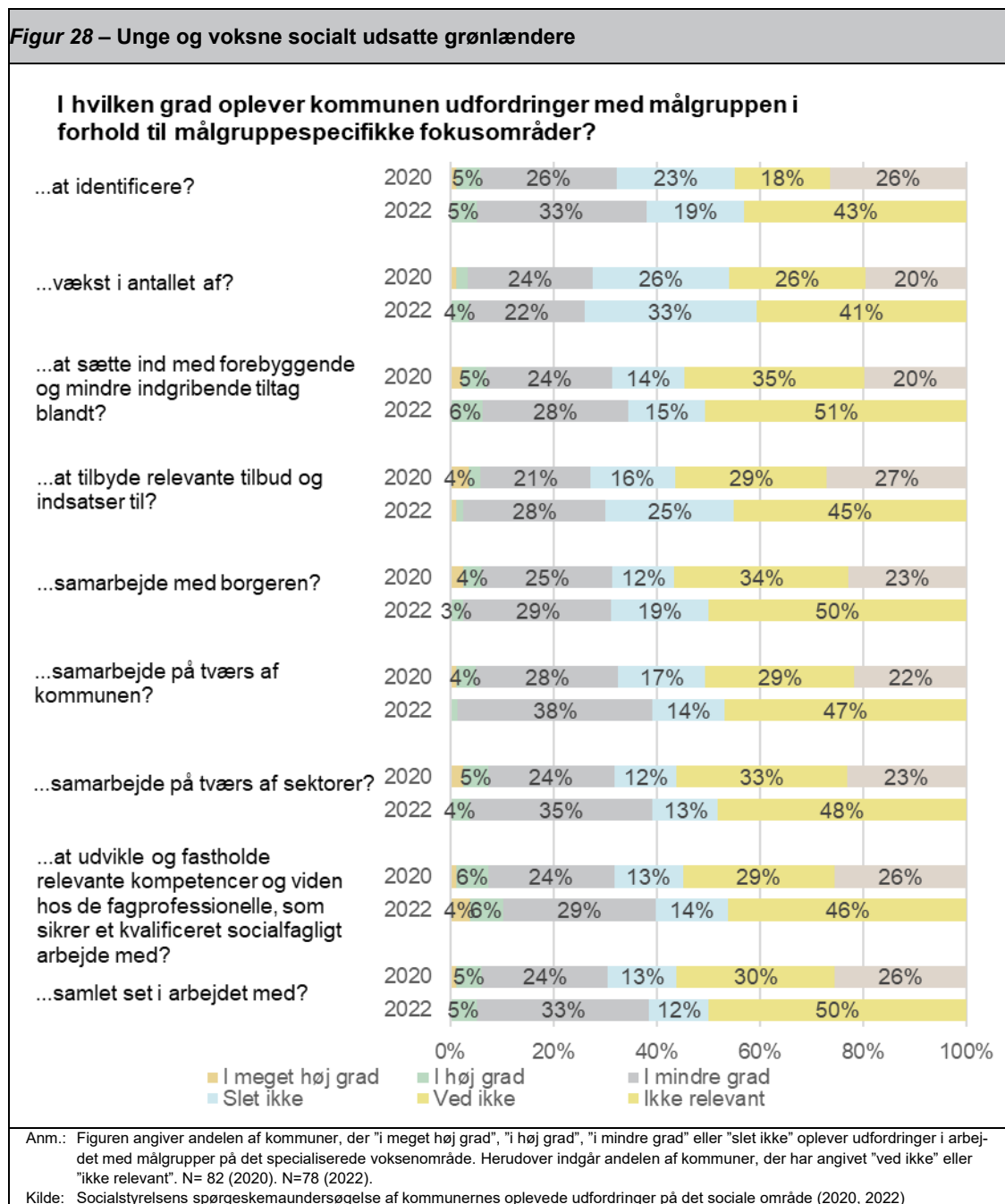

2.18 Unge og voksne med senfølger af seksuelle overgreb i barndommen eller ungdommen

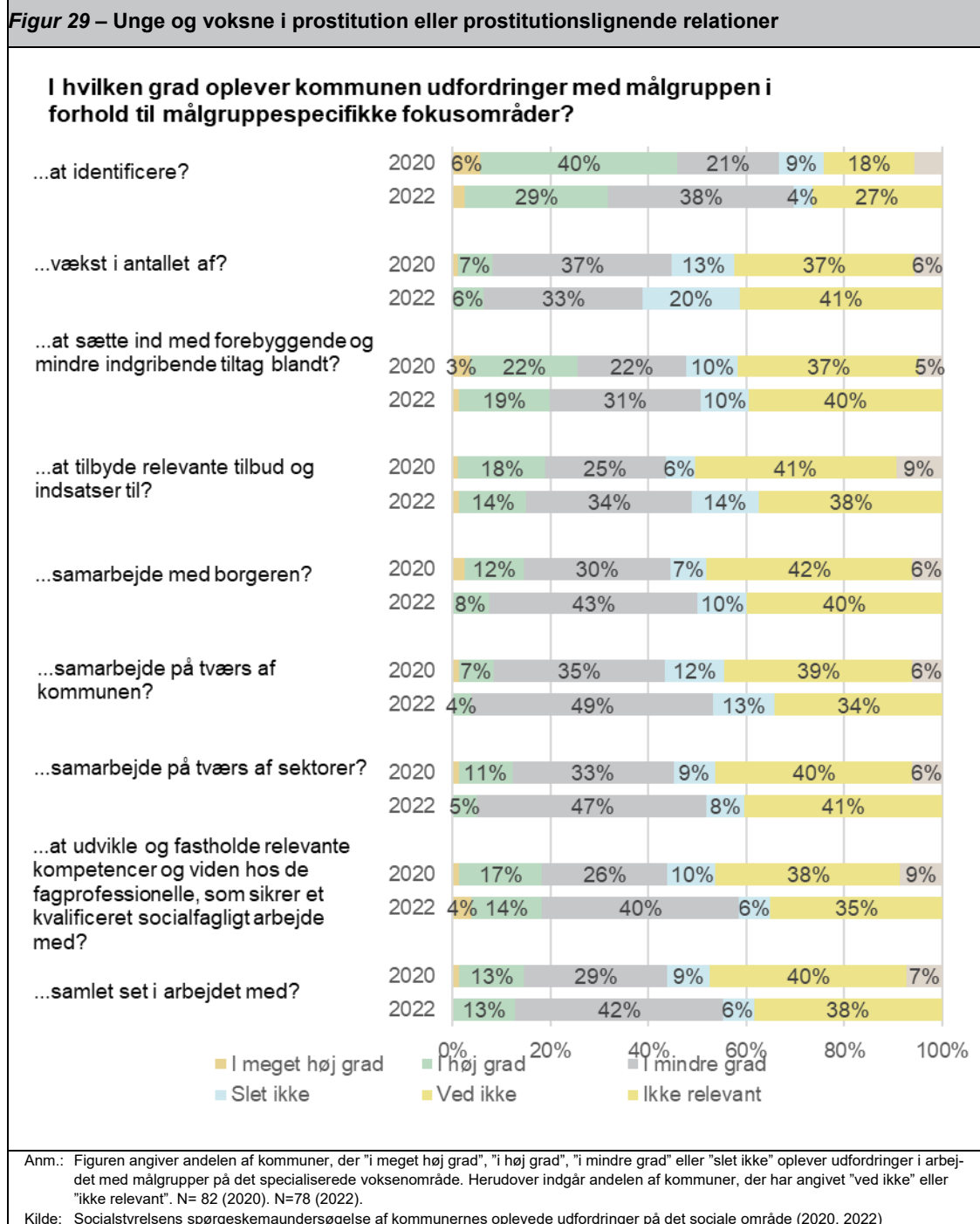
Figur 27 – Unge og voksne med senfølger af seksuelle overgreb i barndommen eller ungdommen

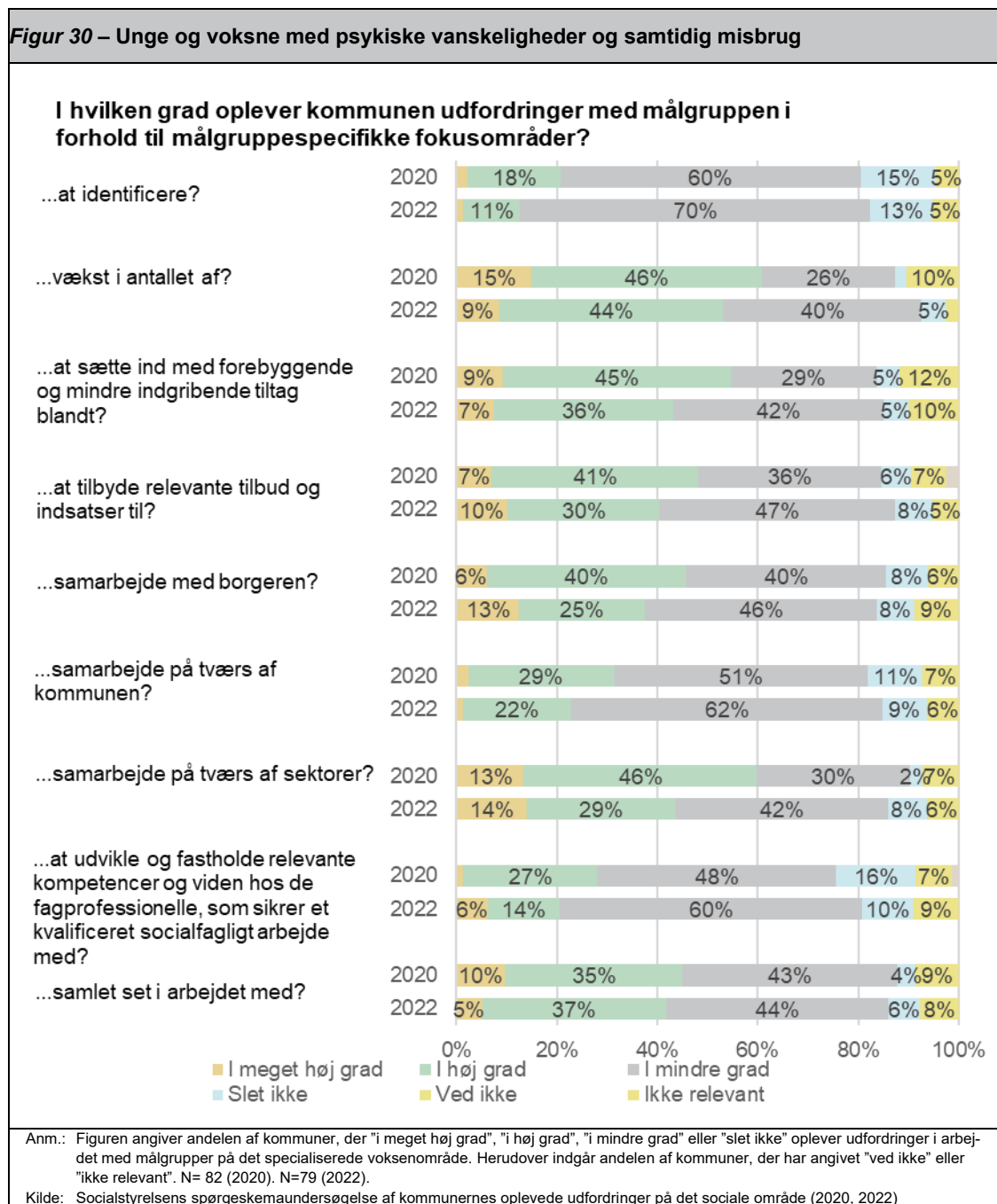
2.19 Unge og voksne socialt udsatte grønlændere

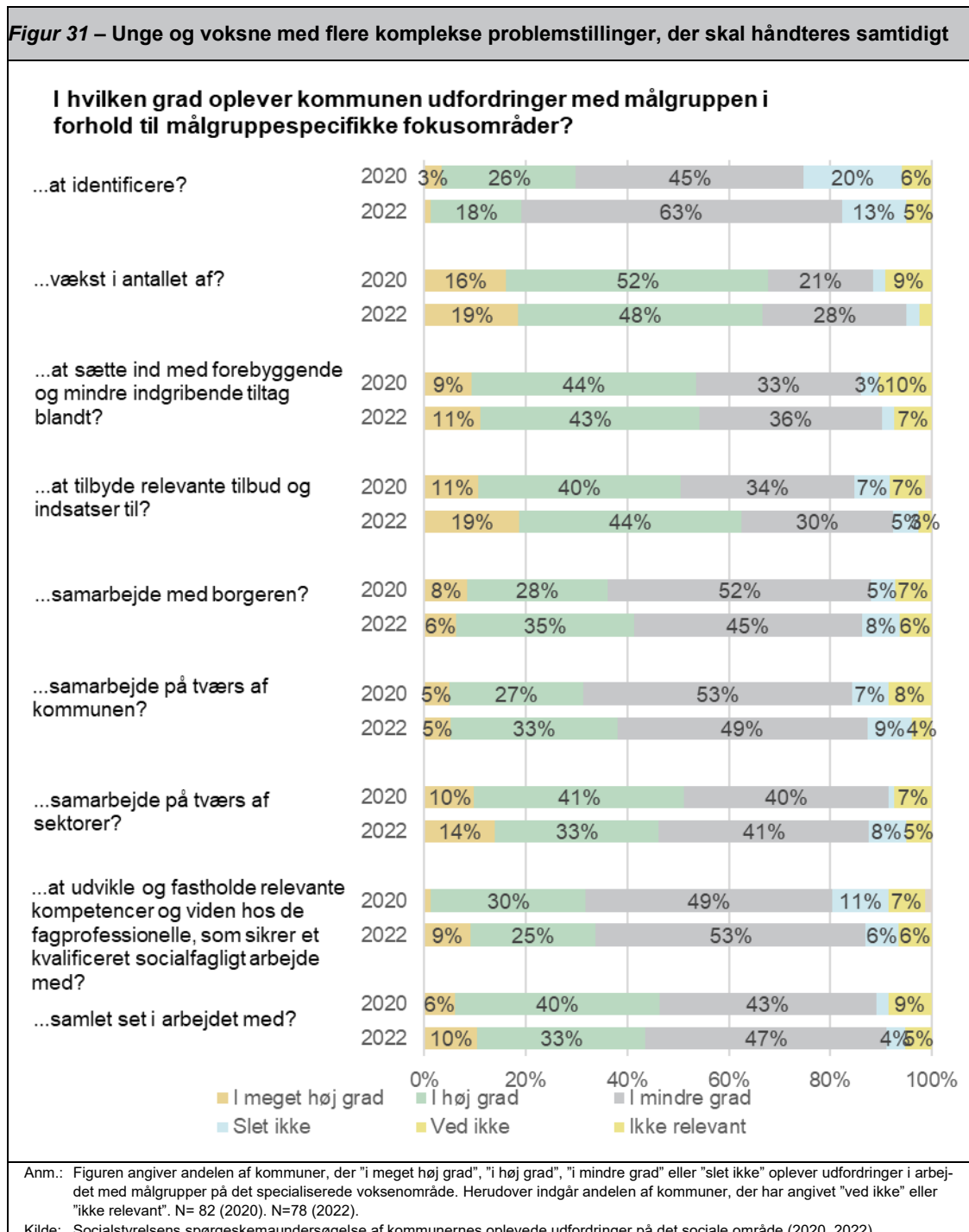
2.20 Unge og voksne i prostitution eller prostitutionslignende relationer

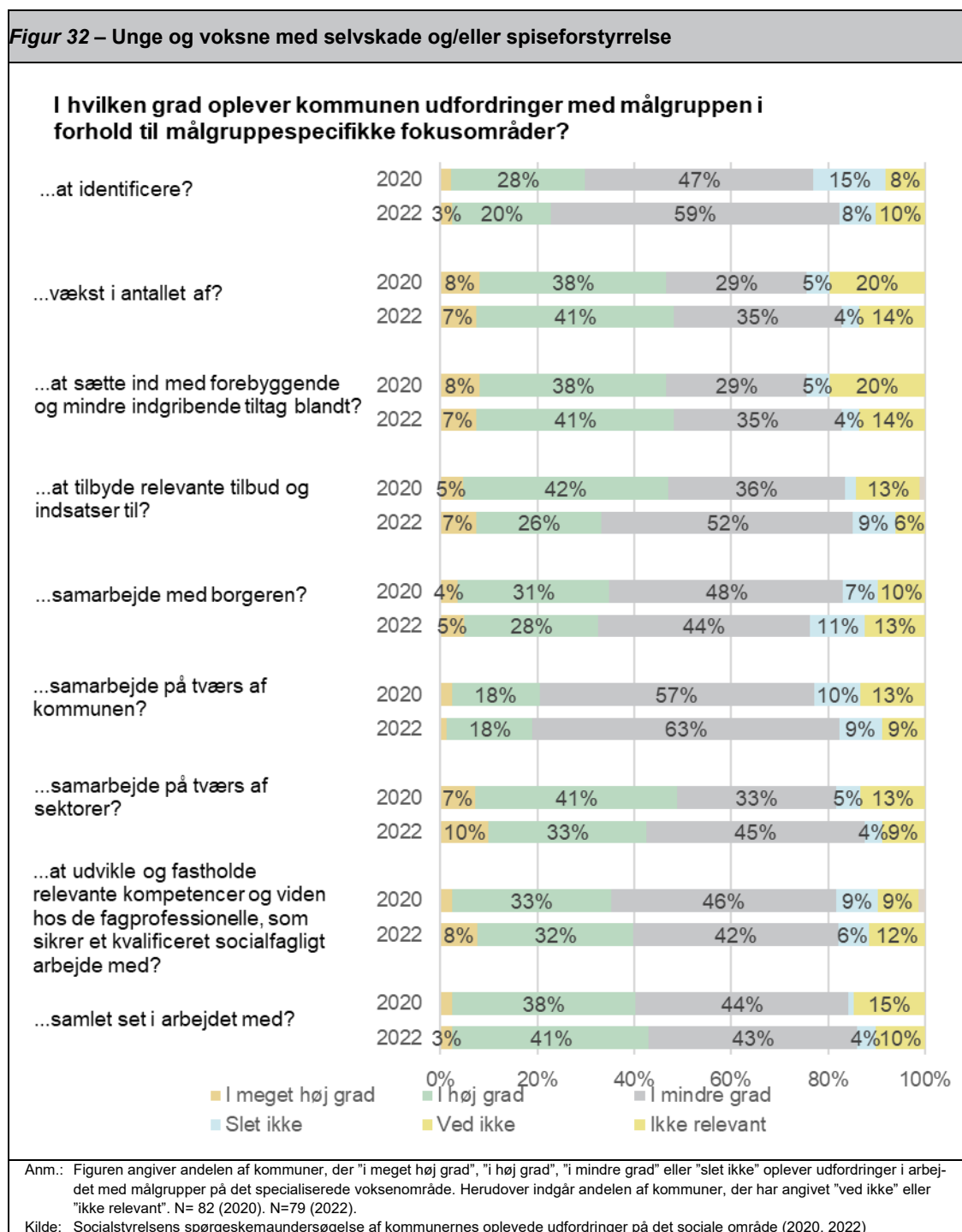
2.21 Unge og voksne med psykiske vanskeligheder og samtidig misbrug

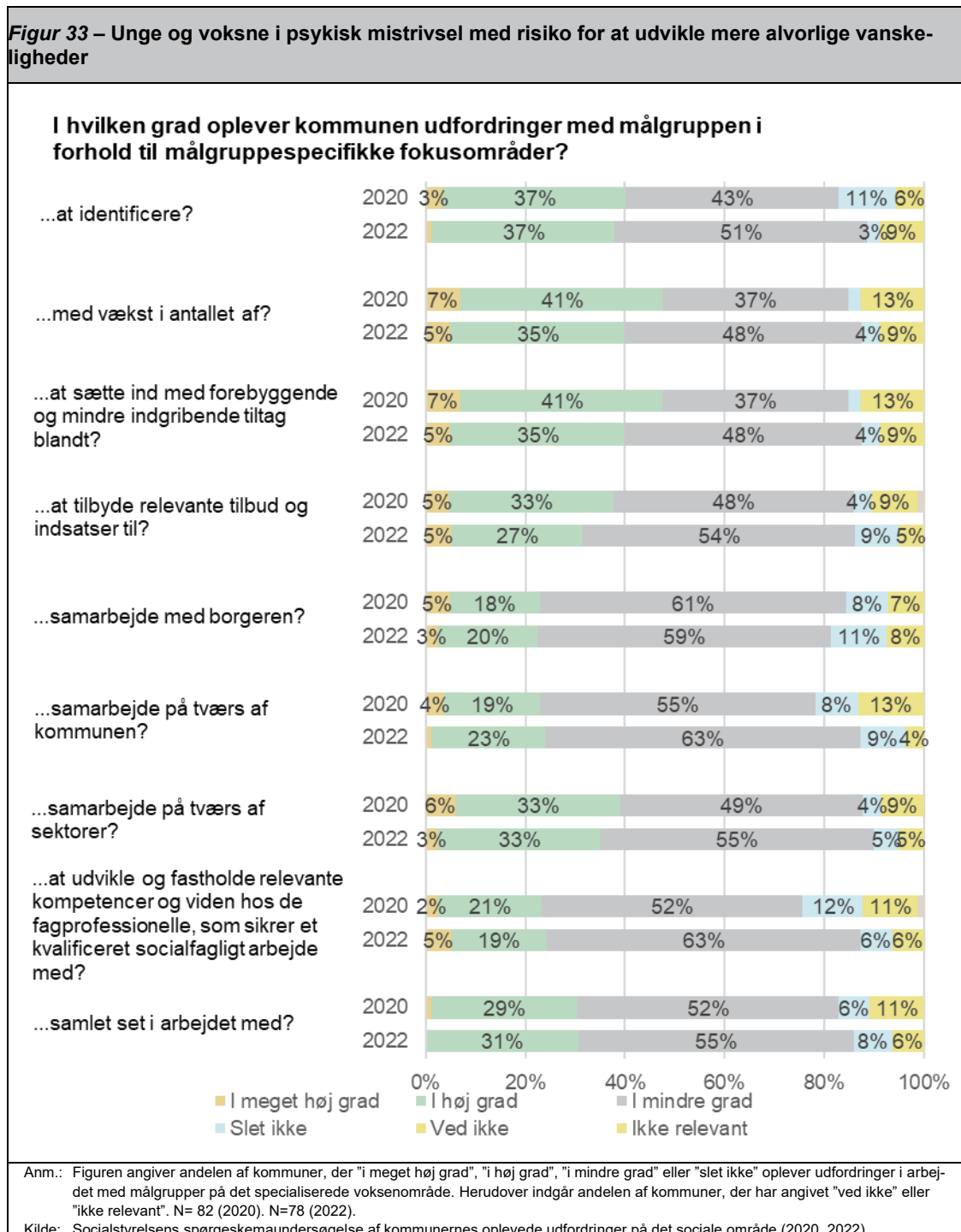
2.22 Unge og voksne med flere komplekse problemstillinger, der skal håndteres samtidigt

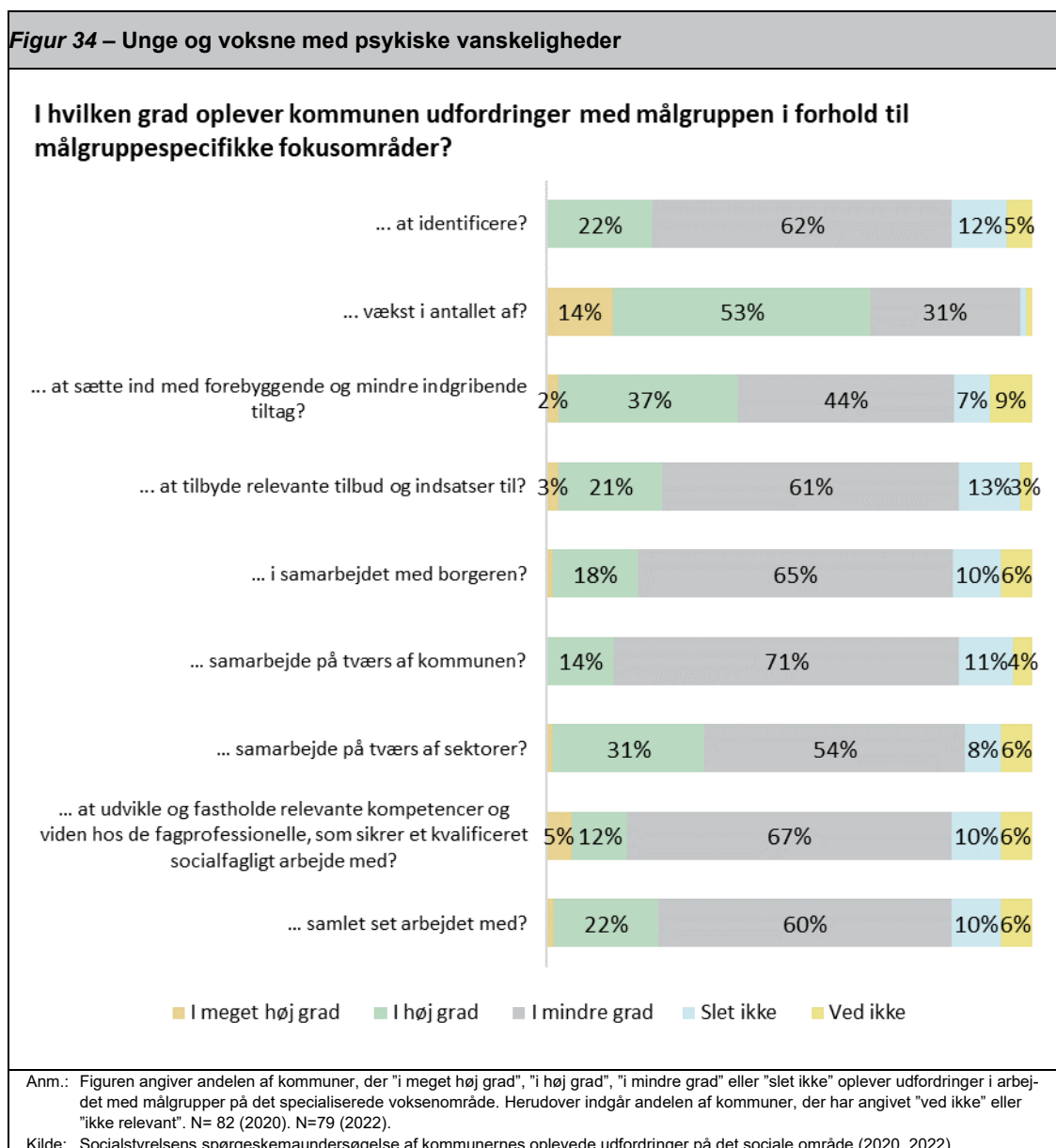
2.23 Unge og voksne med selvskade og/eller spiseforstyrrelse

2.24 Unge og voksne i psykisk mistrivsel med risiko for at udvikle mere alvorlige vanskeligheder

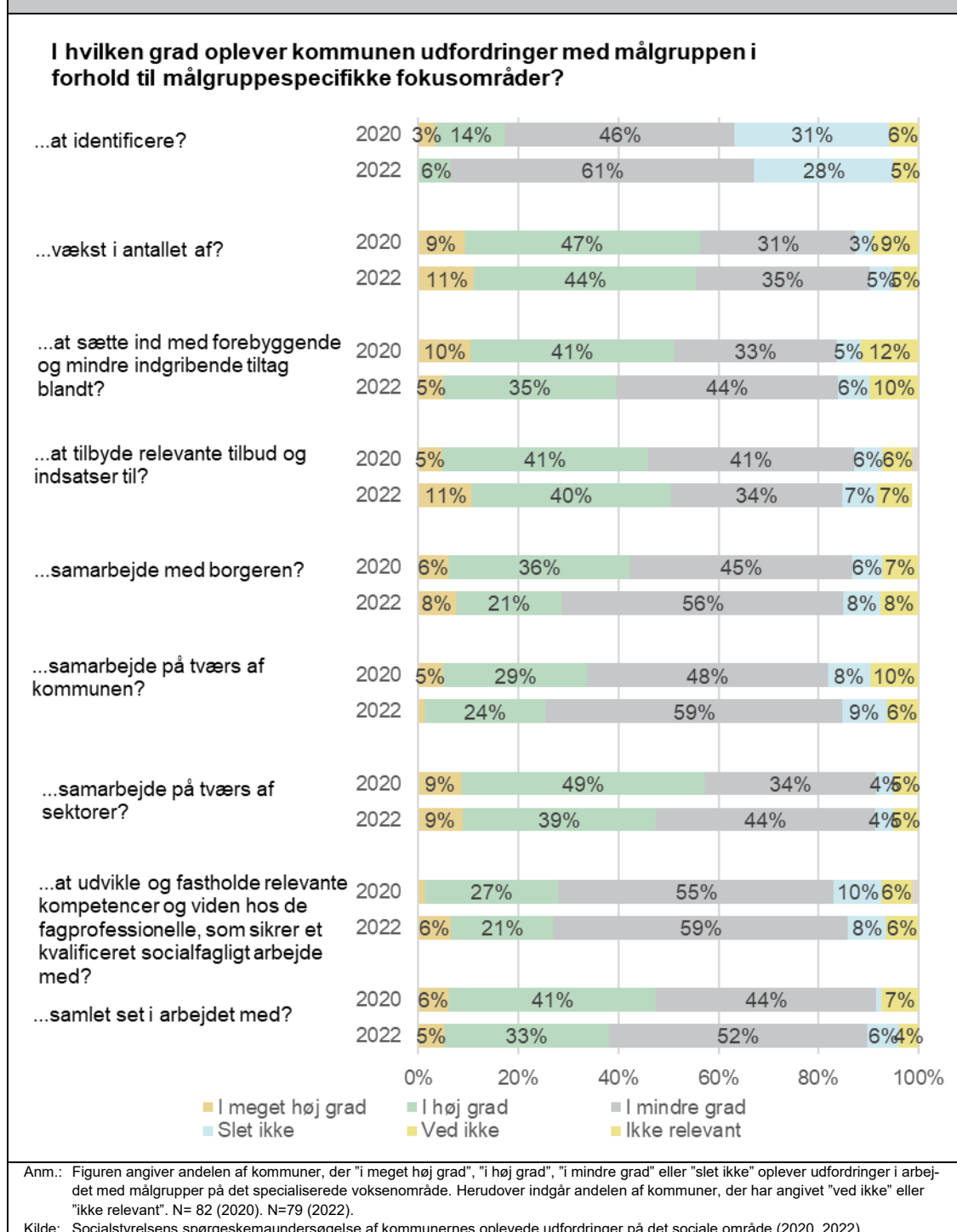

2.25 Unge og voksne med psykiske vanskeligheder

2.26 Unge og voksne med svære psykiske vanskeligheder og hyppig kontakt til psykiatrien

Figur 35 – Unge og voksne med svære psykiske vanskeligheder og hyppig kontakt til psykiatrien

Blok 3 – Aktuelle temaer for 2022

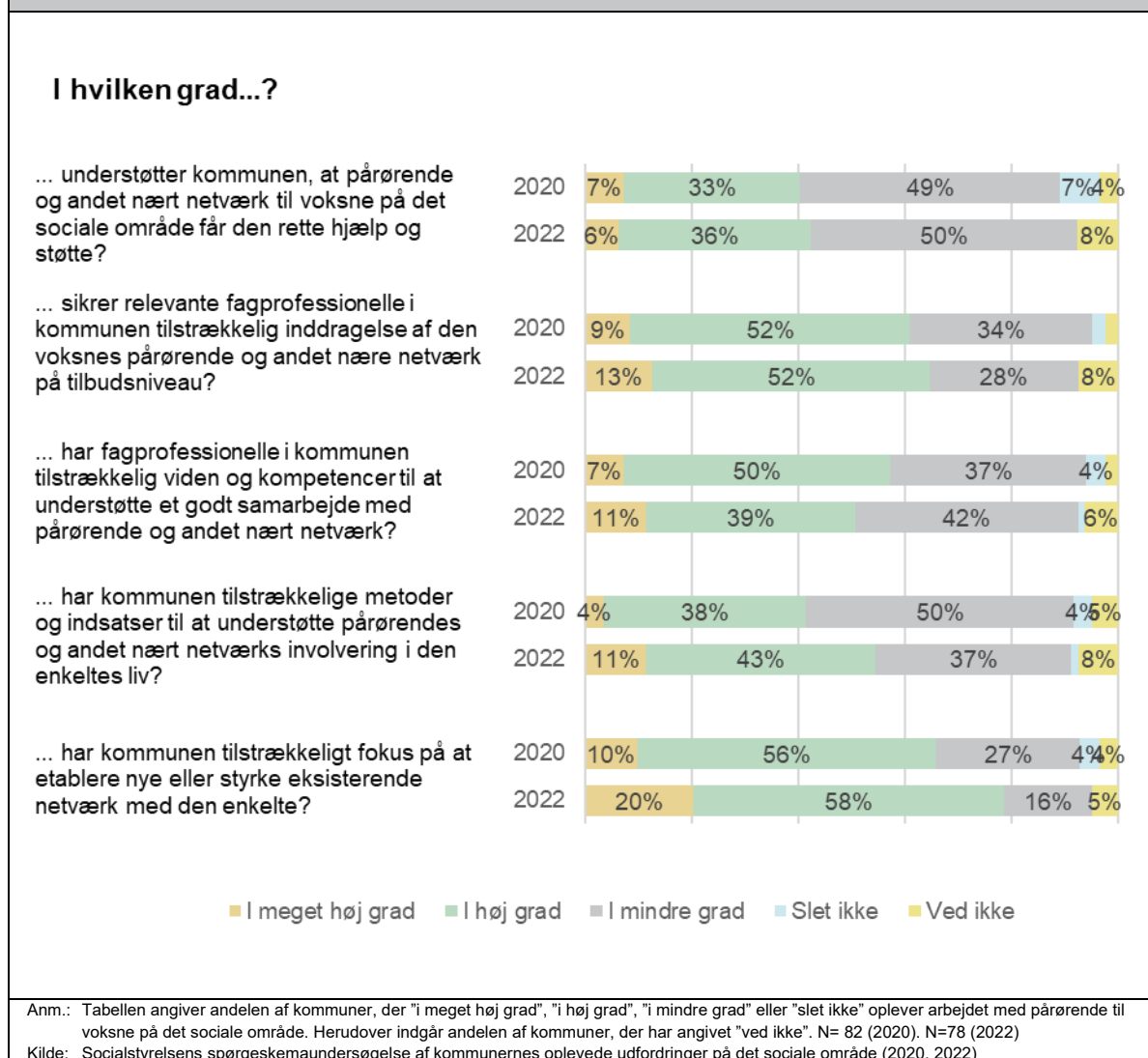
I dette afsnit præsenteres resultaterne fra tredje del af spørgeskemaundersøgelsen (blok 3). Denne del af undersøgelsen omfatter aktuelle temaer, som ikke nødvendigvis medtages fremover. De aktuelle temaer omfatter arbejdet med:

- pårørende til voksne på det sociale område
- understøttelse af borgernes trivsel og sundhed på det sociale område
- velfærdsteknologi i den sociale indsats
- stigende antal ældre blandt socialt udsatte og mennesker med kognitive handicap
- inddragelse af borgerens perspektiver
- stigende antal unge med psykisk sårbarhed, udsathed eller handicap
- den rehabiliterende tilgang på handicapområdet

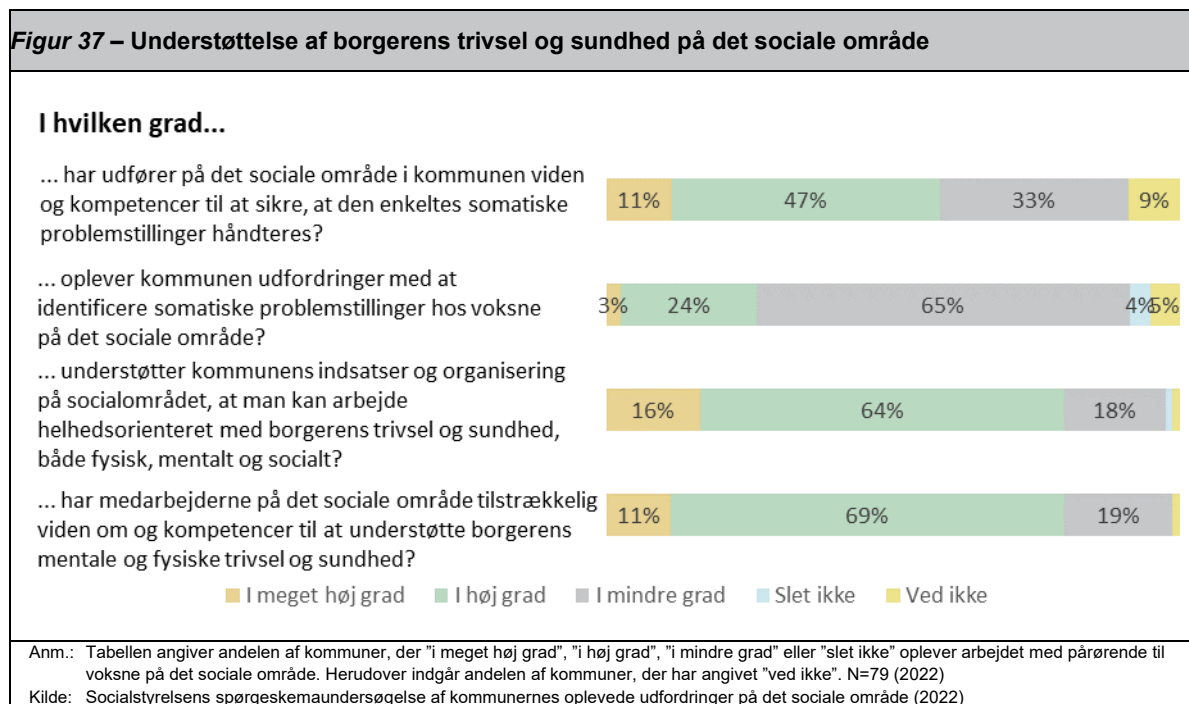
Resultaterne for hvert fokusområde præsenteres særskilt og i samme rækkefølge, som de optræder i spørgeskemaundersøgelsen.

Tema 1. Pårørende til voksne på det sociale område

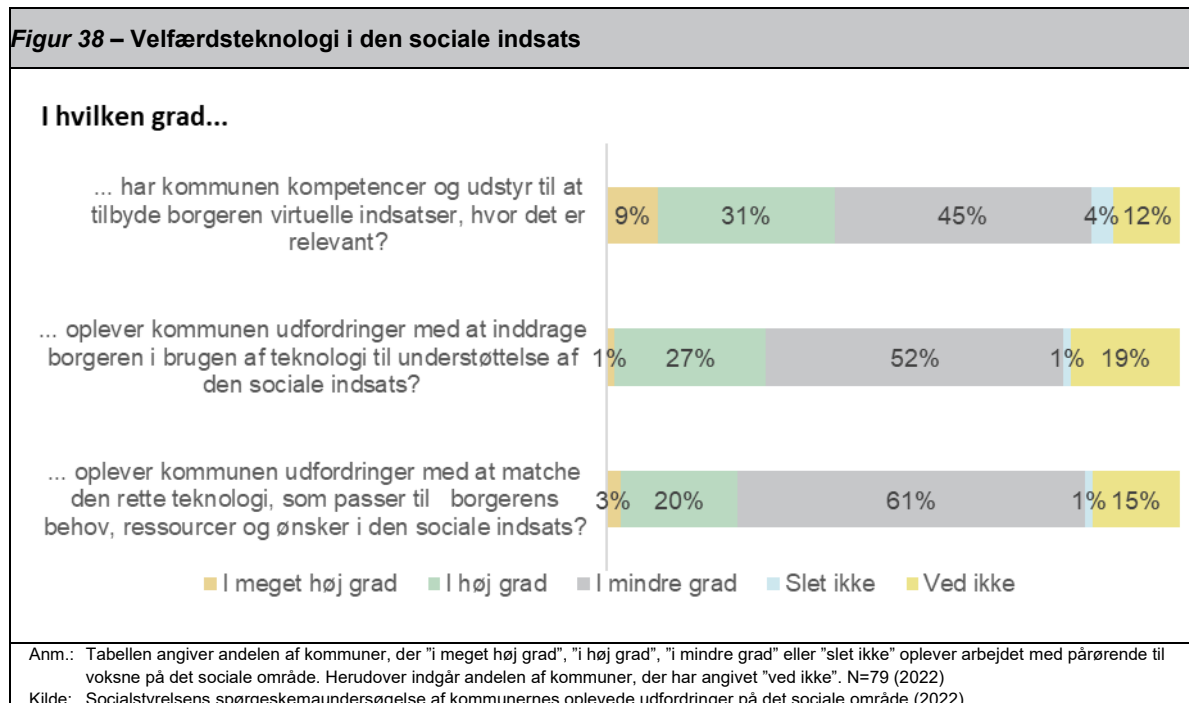
Figur 36 – Pårørende til voksne på det sociale område

Tema 2. Understøttelse af borgernes trivsel og sundhed på det sociale område.

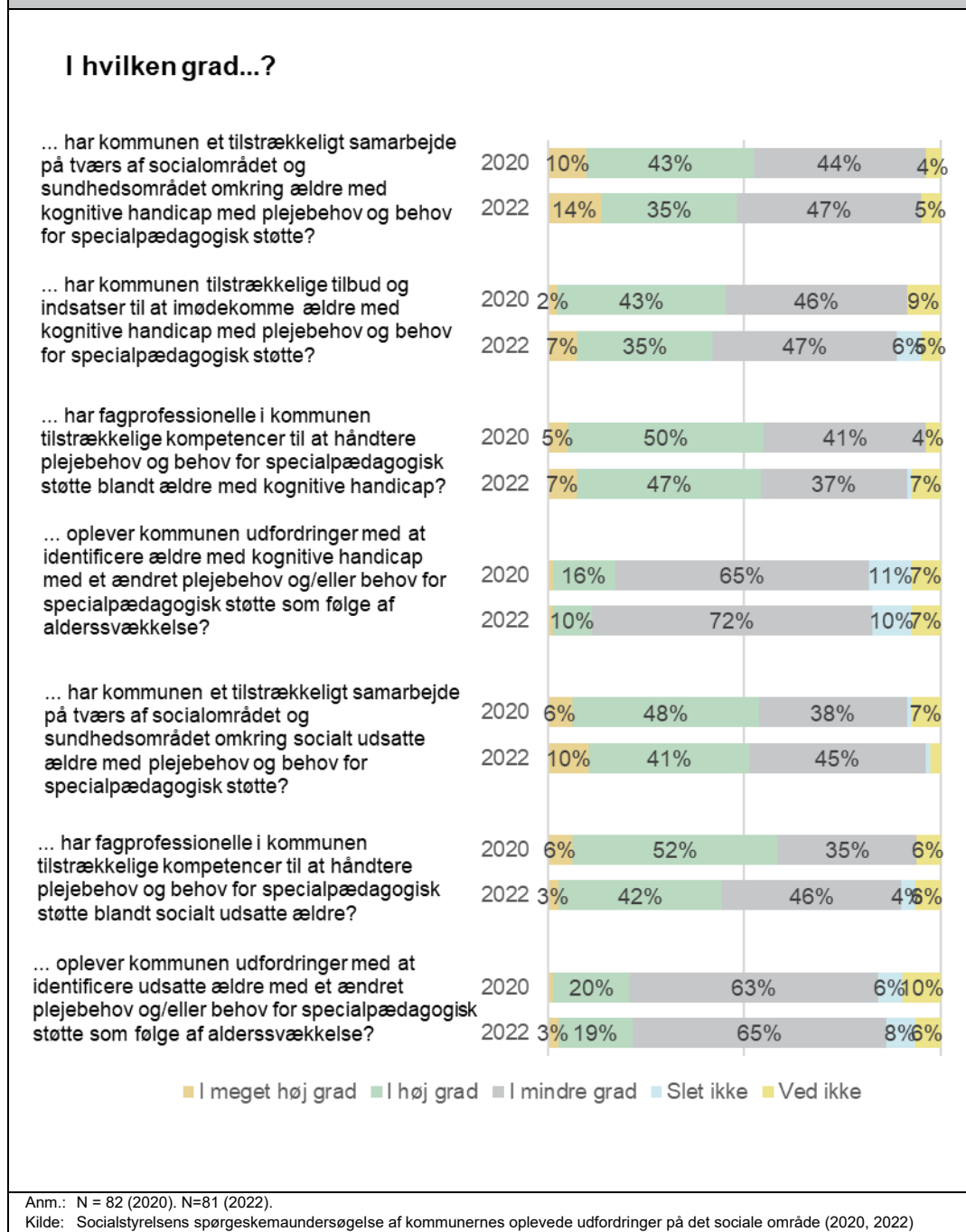

Tema 3. Velfærdsteknologi i den sociale indsats

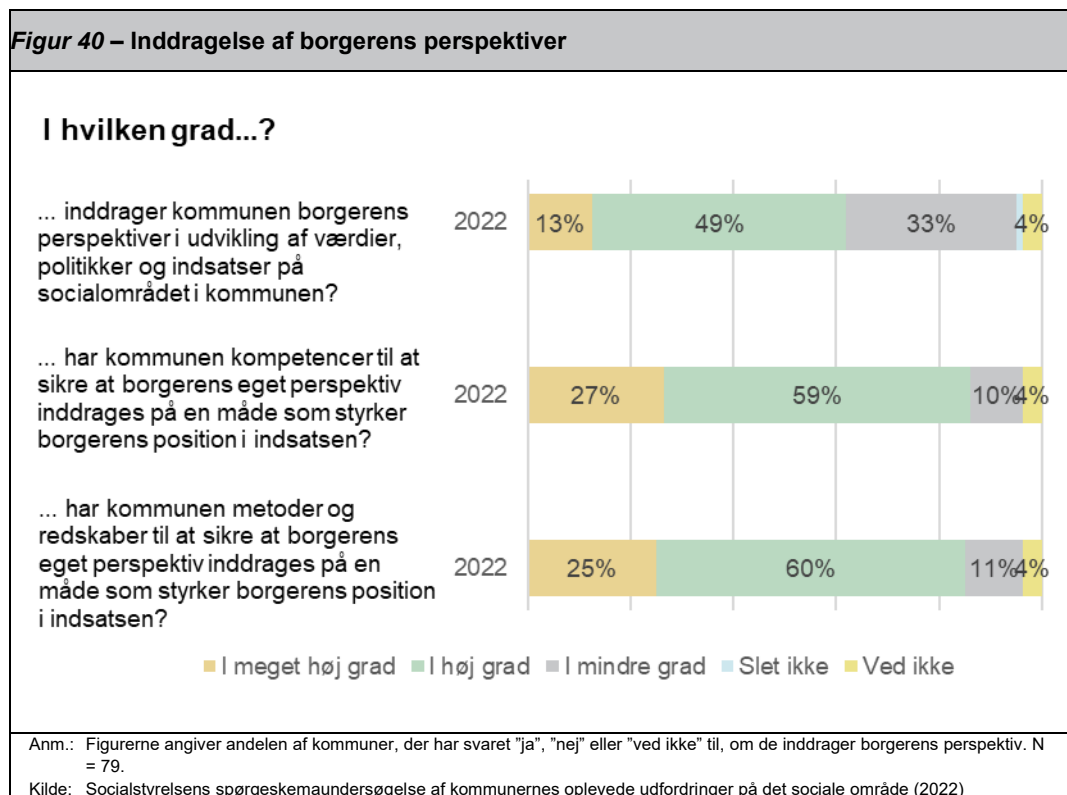

Tema 4. Stigende antal ældre blandt socialt udsatte og mennesker med kognitive handicap

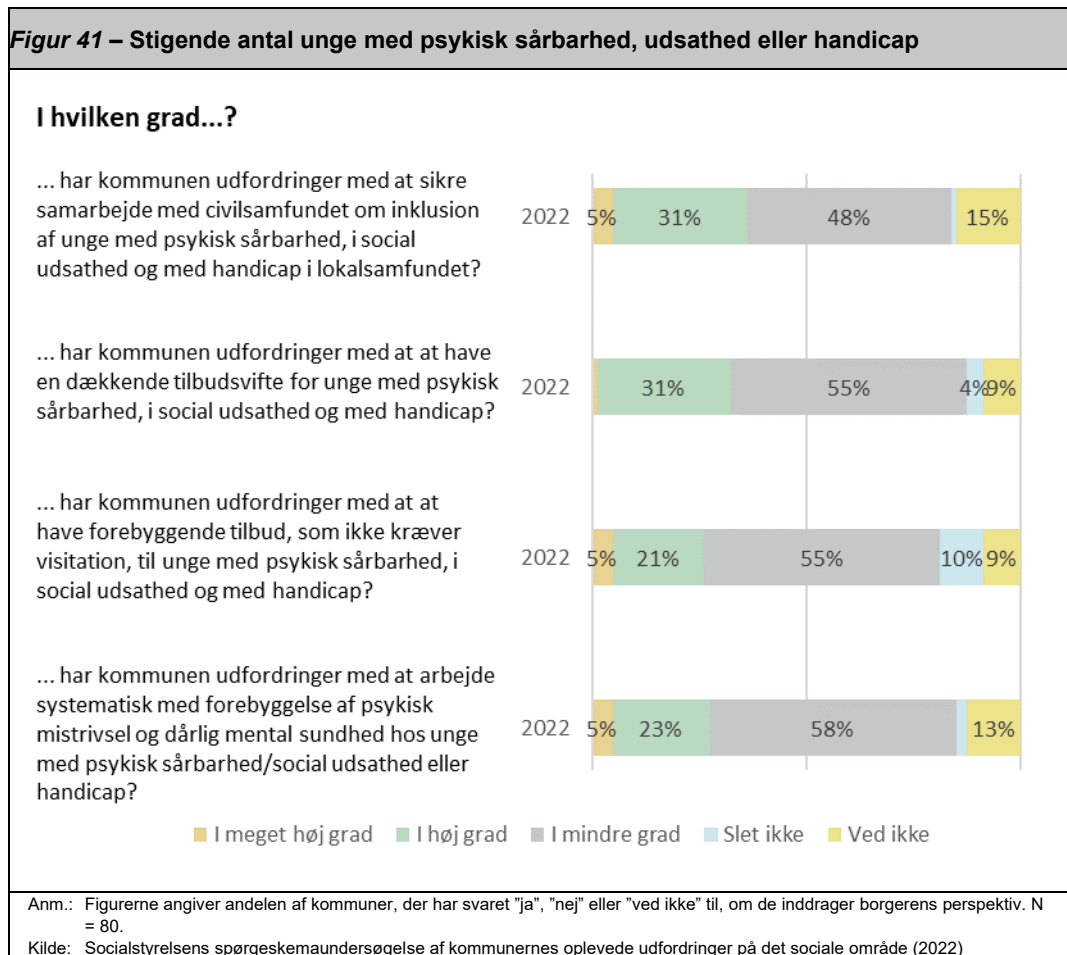
Figur 39 – Stigende antal ældre blandt socialt udsatte og mennesker med kognitive handicap

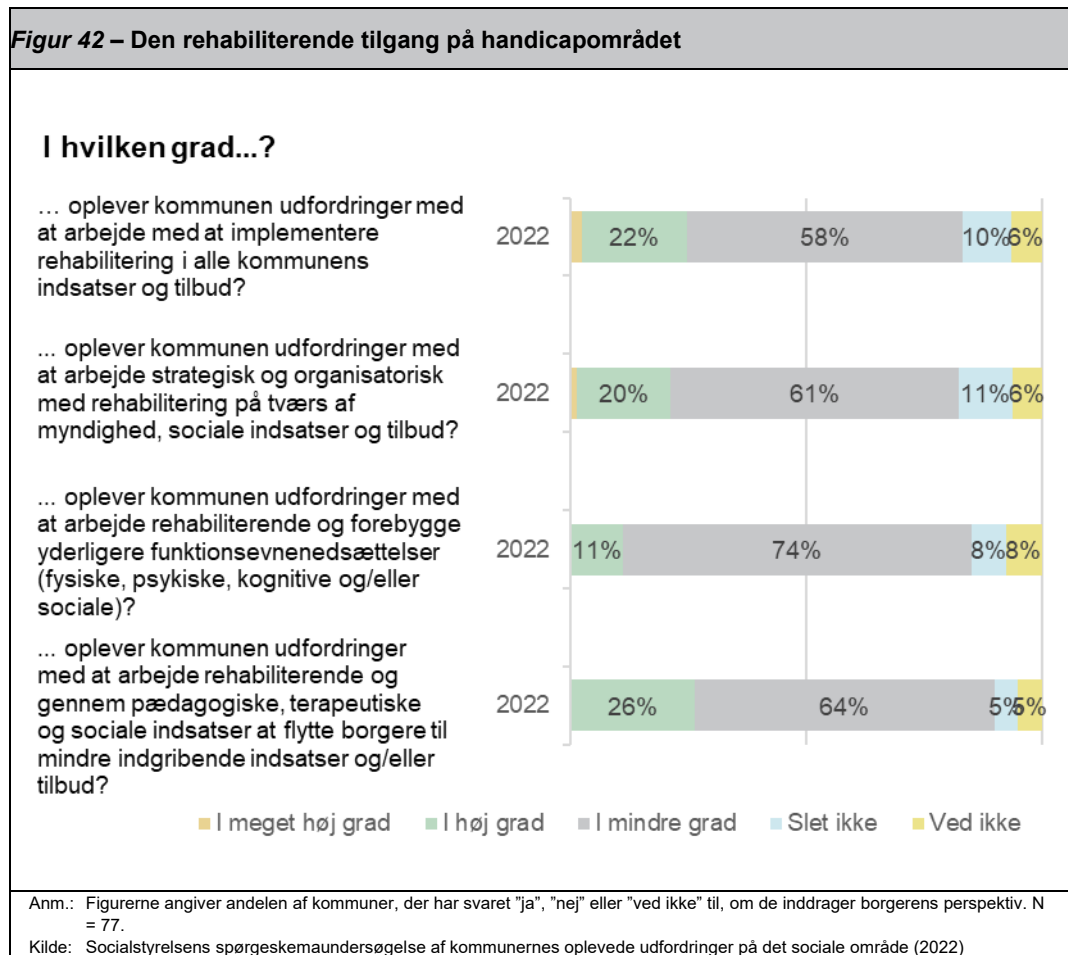
Tema 5. Inddragelse af borgerens perspektiver

Tema 6. Stigende antal unge med psykisk sårbarhed, udsathed eller handicap

Tema 7. Den rehabiliterende tilgang på handicapområdet

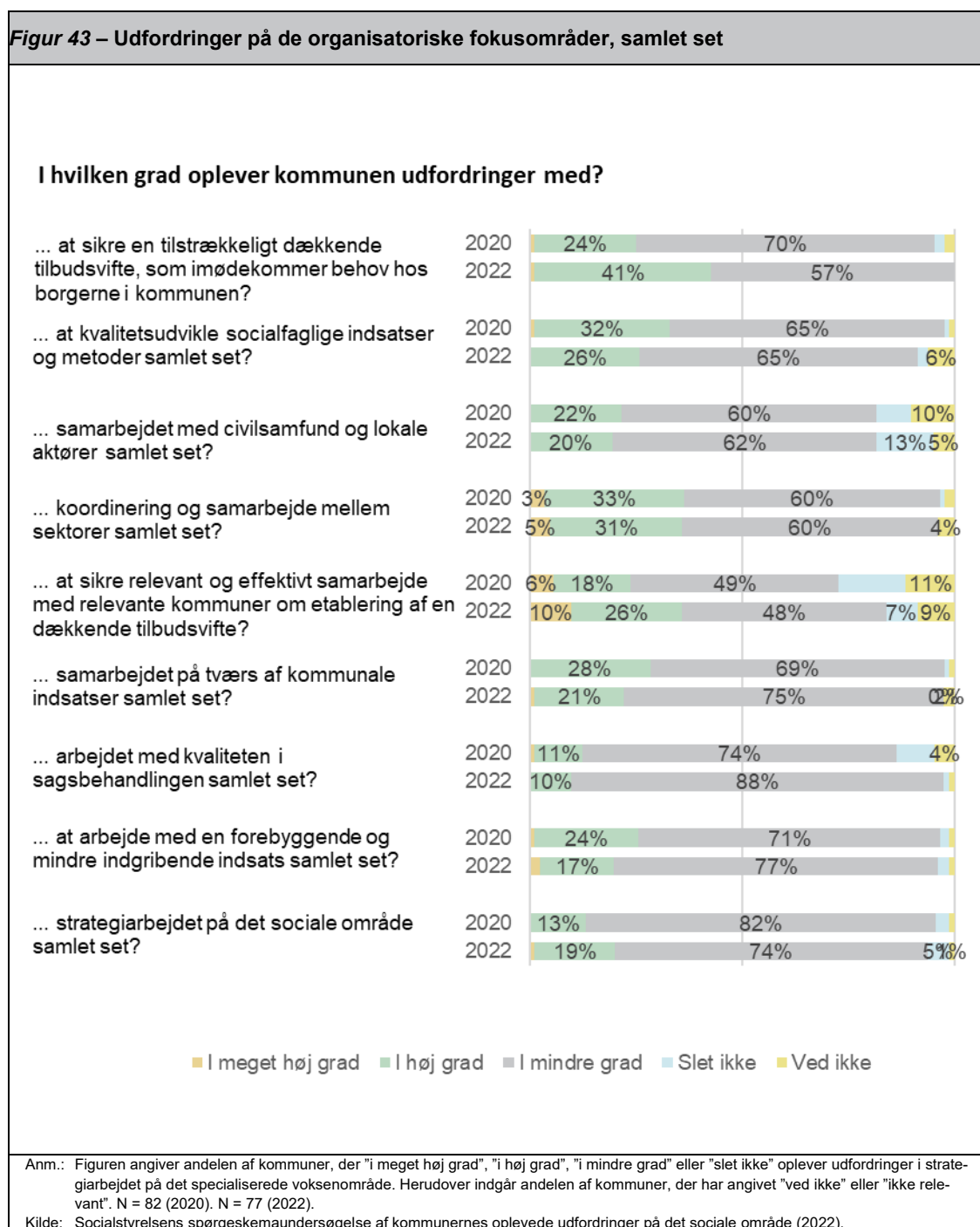

Bilag 1 – Oversigt over målgrupper

I dette bilag fremgår beskrivelser af de målgrupper, der spørges ind til i spørgeskemaet på det specialiserede voksenområde.

Voksenområdet	Kort beskrivelse
Unge og voksne med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade	Omfatter mennesker over 18 år med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade.
Unge og voksne med autismspektrumforstyrrelser	Omfatter mennesker over 18 år med infantil autisme, atypisk autisme, Aspergers syndrom og gennemgribende udviklingsforstyrrelse.
Unge og voksne med opmærksomhedsforstyrrelser	Omfatter mennesker over 18 år med ADD og ADHD.
Unge og voksne med erhvervet hjerneskade	Omfatter mennesker over 18 år med erhvervet hjerneskade.
Unge og voksne med fysiske handicap	Omfatter borgere over 18 år med bevægelsehandicap og kommunikationshandicap, for eksempel borgere med cerebral parese, gigttilfælde, muskelsvind, syns- og hørenedsættelse, døvblindhed, komplekse kommunikationsbehov og verbal dyspraksi. Målgruppen er meget differentieret, og den funktionsnedsættelse, som de forskellige diagnoser og syndromer kommer til udtryk ved, har en stor variation.
Unge og voksne med stofmisbrug	Omfatter mennesker over 18 år med et behandlingskrævende stofmisbrug.
Unge og voksne i hjemløshed	Omfatter mennesker over 18 år, som er i kortere eller længerevarende hjemløshed og i risiko for hjemløshed.
Unge og voksne, der lever med vold i nære relationer	Omfatter mennesker over 18 år, der er udsat for eller udøver vold i nære relationer, både med og uden børn.
Unge og voksne med senfølger af seksuelle overgreb i barndommen eller ungdommen	Omfatter mennesker over 18 år, der oplever problematikker i voksenlivet som følge af seksuelle overgreb i barndommen eller ungdommen, for eksempel psykiske vanskeligheder eller seksualiseret adfærd.
Unge og voksne socialt udsatte grønlandere	Omfatter socialt udsatte mennesker over 18 år med grønlandsk baggrund, der har været i Danmark i kortere eller længere tid.
Unge og voksne i prostitution eller prostitutionslignende relationer	Omfatter mennesker over 18 år i prostitution og i prostitutionslignende relationer.
Unge og voksne med psykiske vanskeligheder og samtidigt misbrug	Omfatter mennesker over 18 år med psykiske vanskeligheder og samtidigt misbrug.
Unge og voksne med flere komplekse problemstillinger, der skal håndteres samtidigt	Omfatter mennesker over 18 år med en kombination af betydelige problemstillinger, der skal håndteres samtidigt, for eksempel udviklingshæmning og psykiske vanskeligheder, misbrug og prostitution eller ADHD i kombination med at have oplevet hjemløshed, fængsel og/eller kronisk sygdom som følge af et misbrug.
Unge og voksne med selvskade og/eller spiseforstyrrelse	Omfatter mennesker over 18 år, der har en spiseforstyrrelse eller selvskadende adfærd. Dette kan omhandle mennesker, der har været indskrevet i behandlingspsykiatrien. Denne gruppe omfatter risikoadfærd, lettere til svædt for både spiseforstyrrelser og selvskade.
Unge og voksne i psykisk mistrivsel med risiko for at udvikle mere alvorlige vanskeligheder	Omfatter mennesker over 18 år med psykisk mistrivsel, der kan have brug for en forebyggende indsats for ikke at udvikle alvorligere vanskeligheder.
Unge og voksne med psykiske vanskeligheder	
Unge og voksne med svære psykiske vanskeligheder og hyppig kontakt til behandlingspsykiatrien	Omfatter mennesker over 18 år med svære psykiske vanskeligheder og hyppige og/eller langvarige behandlingsforløb i psykiatrien. Det omfatter blandt andet mennesker med skizofreni, bipolar lidelse og personlighedsforstyrrelse.

Bilag 2 – Udfordringer samlet set for hvert af de organisatoriske fokusområder

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.sbst.dk